

Unia Pomocy Niepełnosprawnym - Szansa

V EDYCJA KONFERENCJI: REHA FOR THE BLIND IN POLAND

Miejsce inwalidów wzroku w społeczeństwie informacyjnym - zastosowanie technologii tyfloinformatycznej dla zniwelowania skutków inwalidztwa wzroku

Warszawa 2007

Honorowy Patronat:

**Ministerstwo Edukacji Narodowej
Al. Szucha 25,
00-918 Warszawa**

**Projekt dofinansowany ze środków Państwowego Funduszu
Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych**

**Wszelkie prawa zastrzeżone © Unia Pomocy Niepełnosprawnym – Szansa
Warszawa 2007**

Unia Pomocy Niepełnosprawnym - Szansa

Siedziba: ul. Konwiktorska 9, 00-216 Warszawa

Tel.: +48 22 635 83 04, Fax.: +48 22 635 10 60

Tel. Kom.: +48 602 351 145

e-mail: kontakt@szansa.waw.pl, marek.kalbarczyk@szansa.waw.pl

strona: www.szansa.waw.pl

SPIS TREŚCI

1. 15 lat fundacji szansa: v edycja konferencji uwieńczeniem obchodów rocznicowych – Marek Kalbarczyk...	5
2. Ramowy program konferencji:	13
3. Podzielmy się informacją i doświadczeniem: najwyższy czas by tyfloinformatyka pomogła również niewidomym w tej części europy – Sylwester Peryt.....	16
4. Niemal 1000 osób uczestniczyło w bezprecedensowym wydarzeniu - Agnieszka Gąsior	17
5. Idole Fundacji Szansa 2007	19
6. Statuetki dla idoli fundacji - Geonauki profesora Andrzeja Dłużniewskiego – Marek Kalbarczyk	20
7. Koncert Mate.O	23
8. Firma i produkt V edycji konferencji – Igor Busłowicz	23
9. Zapis przemówień wystawców i referatów gości:	26
9.1 Metody wspomniaga wczesnego rozwoju u dzieci niewidomych i słabowidzących - Aldona Gryczka-Beszterda, Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla dzieci Niewidomych im. Synów Pułku w Póltusku	26
9.2 Prezentacja firmy Freedom Scientific.....	28
9.3 Dostosowanie infrastruktury uniwersyteckiej do potrzeb osób niewidomych i niedowidzących - Jurand B. Czermiński, Uniwersytet Gdański	29
9.4 Firma Altix – Widzieć więcej!.....	35
9.5 Firma Index – 130 lat doświadczenia!	37
9.6 Problemy osób z dysfunkcją narządu wzroku w dostępie do multimedialnego przekazu informacji – Henryk Rzepka	37
9.7 Firma Optelec B.V. – profesjonalne powiększalniki!	40
9.8 Firma Dolphin – dostęp dla wszystkich!	40
9.9 Zastosowanie technologii komputerowej w nauczaniu niewidomych matematyki - Dr Jan Omieciński (Uniwersytet Łódzki).....	42
9.10 Firma IVO Software – ludzki głos komputera!	45
9.11 Świat wypukłych obrazów – „widzieć” więcej dzięki wypukłym rysunkom i urządzeniom uwypuklającym obraz – Andrzej Zaremba.....	46
9.12 Firma View Plus Technologies – tekst i grafika dla niewidomych!	48
9.13 Firma AutoID Polska – czarno drukowe książki dostępne dla każdego!	48
9.15 Nowoczesne metody przygotowywania podręczników i książek dla niewidomych i słabo widzących komputerowy brail, system zapisu DAISY, Nagrania lektorskie - Mariusz Jackiewicz	49

9.16 Firma KGS Corporation – dotknąć grafikę!	51
9.17 Firma Howe Press – brajlowskie tradycje!	51
9.18 Powiększone obrazy - specjalnie opracowane książki, urządzenia elektroniczne. Zastosowanie technologii elektronicznej i informatycznej w nowoczesnej edukacji słabo widzących - Anna Tomaszewska (Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Słabowidzących w Łodzi).	52
9.19 Firma E.C.E Konrad Łukaszewicz – komputer drogą do realizacji pasji!	55
9.20 Firma Zychem – wypukła grafika dla niewidomych!	56
9.21 Udostępnienie Niewidomym Filmów – systemy audio deskrypcji osiągnięcia w tej dziedzinie w Krajach Unii Europejskiej i Ameryce Północnej - Izabela Künstler z TVP.	56
9.22 Firma Plextor N.V. – profesjonalne wykorzystanie systemu Daisy!	59
9.23 Firma Bones AG – Daisy dla wszystkich!.....	59
9.24 Komputerowo wspomagane nauczanie Niewidomych matematyki - Daisy Reader multimedialna przeglądarka wzorów - Piotr Brzoza (Politechnika Śląska)	59
9.25 Firma Lumen – sprzęt i programy dla niewidomych i słabo widzących!	60
9.26 Firma Cobolt – urządzenia codziennego użytku!.....	60
9.27 Możliwości udostępniania niewidomym i słabowidzącym dobrodziejstw nawigacji satelitarnej w procesie nauki samodzielnego poruszania się i orientacji przestrzennej - Jacek Nowacki	61
9.28 Dancing Dots – muzyka dla niewidomych!	63
9.29 Firma LVI International – powiększenie ze szwecji!	63
9.30 Spółdzielnia Rękodzieła Artystycznego "Nowa Praca Niewidomych"	64
9.31 Firma Loquendo – zaawansowana technologia mowy!	64
9.32 Firma Weimed – rozwiązania dla słabo widzących!	65
9.33 Firma Eurobraille – francuski brajl!	65
9.34 Rola edukacji w zaspokajaniu potrzeb informacyjnych człowieka. Wymiana doświadczeń między zagranicznymi gośćmi a przedstawicielami polskich instytucji. E-learning dla osób niewidomych z wykorzystaniem nowoczesnych technologii komputerowych – Sławomir Sarota	65
9.35 Miejsce osób z dysfunkcją wzroku w społeczeństwie informacyjnym oraz sposoby wspomagania zaspokajania potrzeb rehabilitacyjnych przez Państwo. Wystąpienie przedstawicieli: Czech, Rosji, Rumunii, Kazachstanu, Białorusi i Serbii.	67
10. O fundacji.....	71

1. 15 LAT FUNDACJI SZANSA: V EDYCJA KONFERENCJI UWIEŃCZENIEM OBCHODÓW ROCZNICOWYCH – MAREK KALBARCZYK

Nasza fundacja powstała 15 lat temu. Trudno nie spostrzec, że mamy najlepszy z możliwych powodów, by zorganizować uroczystości rocznicowe.

15 to całkiem okrągła liczba – w naszej opinii należy ją szanować, bo poza jej krągłością, ma jeszcze jedną wielką zaletę – nie jest mała. 15 lat to szmat czasu, to okres dojrzewanego nie jednej porządnej instytucji, a też człowieka. Ileż rzeczy zmienia się diametralnie przez okres 15 lat. Gdybyśmy zamknęli się w domu na cztery spusty i wychylili w piętnastą rocznicę zatrzaśnięcia drzwi, wyrzelibyśmy na zewnątrz, by zobaczyć, co się dzieje za nimi, to pewnie długo byśmy się nie napatrzyli. Wzrok i słuch mogłyby się zamąć, a w głowie zakręcić i „klap”!

Proszę bardzo, przypomnijmy sobie świat sprzed 15 lat! A Polska, Warszawa, organizacje niewidomych w tym kraju, szkoły specjalne, naszą fundację - gdy powstawała! Każdy widzi co innego – trudno te obrazki porównywać. Proszę pozwolić, bym przedstawił moje, subiektywne, spostrzeżenia, które nie są ani lepsze, ani gorsze, ale opiszą różnice pomiędzy rokiem 1992, a 2007.

W Warszawie było luźno. Mowy nie było o tłoku. Nawet mosty nie były zazwyczaj zakorkowane. Oglądaliśmy głównie Maluchy i Polonezy. Do tego dochodziło sporo Dużych Fiatów, Skody i wcale nie dużo marek zachodnich. W wielu miejscach były wolne place, które teraz są zabudowane nie specjalnie ładnymi plombami. Nie było oczywiście metra, ale też nie było tych wysokościowców, które teraz konkurują z Pałacem Kultury. W urzędach pracowało się w zasadzie tak jak w PRL, bo tam klimat zmieniał się powoli.

Byliśmy w trakcie pierwszej kadencji prezydentury Lecha Wałęsy, który spotkał się w tym czasie z reprezentacją niepełnosprawnych. Powstał Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, który dopiero się organizował. Niedawno stworzono Urząd Pełnomocnika do Spraw Osób Niepełnosprawnych, którego na samym początku stałem się doradcą. Nie było procedur dofinansowania tworzonych stanowisk pracy – to miało się wydarzyć za kilka miesięcy. Nie było żadnych programów dofinansowujących prywatne zakupy rehabilitacyjne. To wydarzyło się w roku 93. Można powiedzieć, że życie inwalidów było wtedy trudne. Zanikły sposoby pomagania charakterystyczne dla poprzedniego ustroju, ale jeszcze nie stworzono nowych.

Nie było w Polsce telewizji cyfrowych, więc nie można było oglądać, czy słuchać Discovery, National Geographic, czy Animal Planet. Nadawało już radio Zet, ale nie miało koncesji. Były lepsze programy radia publicznego – Trójka czy Czwórka nie były jeszcze zreformowane. Dookoła stolicy nie było tych tysięcy domów jednorodzinnych, których jest dzisiaj mnóstwo. Tam, gdzie teraz są rozległe willowe

osiedla, wtedy był „koniec świata”. Nie było typowych teraz dla miast wielkich sklepów, a raczej wiele małych sklepików osiedlowych. Były jeszcze budki, które sprzedawały a to warzywa, a to batony i napoje. Codziennie na bazarach był tłok. Wiele budynków straszło podniszczonym tynkiem i brakowało w mieście oświetlenia. Działało niewiele stowarzyszeń osób niepełnosprawnych, ale były duże i silne. Proces tworzenia nowych i nowoczesnie działających organizacji dopiero startował. Co by nie rzec – było inaczej.

Fundacja powstała więc w roku 92. Była tworzona już od wakacji 91, ale proces inicjacji zabrał parę miesięcy. Należy wspomnieć, że pierwszym prezesem fundacji został Pan Jacek Kwapisz, widzący rehabilitant, przyjaciel niewidomych, który spotkał się z nami w Laskach, gdzie został zatrudniony w charakterze wychowawcy. Wszyscy go tam lubili, bo pomagał niewidomym uczniom zawsze. W jego przypadku nie liczyło się to, czy jest w pracy, czy po niej. Był dla nas nieustannie dostępny. Wiem to z autopsji, bo byłem jego wychowankiem. Bez Jacka było nudno – z nim ciekawie. Miał zaledwie 19 lat, gdy przybył do pracy, ale już nie było mu trudno nas zrozumieć. **Nikt nie musiał mu tłumaczyć, że niewidomi chłopcy też chcą „żyć”.** Nie było mowy, byśmy chcieli marnie przesiadywać dni. Dla Jacka było jasne, że chcemy mieć i robić wszystko tak, jak widzący. Pomógł nam zakupić radio, magnetofon, płyty z różnorodną muzyką. Siadaliśmy razem wieczorami i słuchaliśmy słuchowisk. A było czego słuchać. Już nadawano cykl słuchowisk „Powieść w wydaniu dźwiękowym”, już słuchaliśmy Trylogii Sienkiewicza z Zapasiewiczem w roli Wołodyjowskiego, pierwszych list przebojów, autorskich audycji o nowej muzyce, komentarzy politycznych, kabaretów itd. Byliśmy w podstawówce, a żyliśmy jak studenci. Jeden facet wystarczył, by grupa chłopaków rozwijała się intelektualnie ponad poziom rówieśników. Z tej grupy mamy dzisiaj wiele pożytku, bo wielu moich kolegów jest znanych i cenionych w swoich profesjach i środowiskach. Czy dziwi więc fakt, iż ten właśnie wychowawca – **Pan Jacek Kwapisz** – został prezesem fundacji, która miała przecież za zadanie w podobny sposób pomóc następnym niewidomym?

Aby była możliwa pomoc dla inwalidów wzroku należało wykonać wiele trudnych zadań. Niestety nic nie robi się samo. Najpierw miała powstać fundacja, której zadaniem była rehabilitacja niepełnosprawnych różnej kategorii. Zamysł taki nie powstał w naszym środowisku. Kilka zamożnych i pełnosprawnych osób zamierzało się tym zająć. Nie mieli oni jednak wystarczającej wiedzy, jak to zrealizować. Poszukiwali specjalistów, którzy wskażą drogę. Znaleźliśmy się my. Przez kilka pierwszych lat doradzaliśmy, w jaki sposób należy pomagać osobom niepełnosprawnym. Fundacja zorganizowała na przykład szkolenia komputerowe w roku 92, gdy PFRON ledwo powstał i nie realizował jeszcze takich szkoleń. **Osiągnęliśmy wtedy pierwszy sukces – na ponad sto przeszkolonych osób, ponad dwadzieścia znalazło pracę.** Później zainteresowania pomocą społeczną ze strony współzałożycieli fundacji zmalało, dzięki czemu udało się nam nakierować fundację na rehabilitację wyłącznie inwalidów wzroku. Uznaliśmy, że lepiej porządnie się zająć mniejszą grupą podopiecznych. Od tej pory niemal całą pomoc finansową,

rehabilitacyjną i organizacyjną otrzymuje właśnie to środowisko. Odszedł od nas Pan Jacek Kwapisz, który podjął w tym okresie pracę w Ministerstwie Edukacji Narodowej. W roku 1994 nie mieliśmy więc żadnego etatowego pracownika. Co więcej, nikogo takiego nie szukaliśmy, jednak wspierali nas wybitni ludzie tacy jak: Pan Witold Kondracki, Pan Sylwester Peryt, Pan Igor Busłowicz, Pani Marta Zielińska, senator Zbigniew Romaszewski. Uznaliśmy, że najlepiej będzie kierować dokładnie wszystkie pozyskane środki na cele statutowe, na pomoc charytatywną. Wszyscy zostaliśmy społecznymi działaczami – wolontariuszami. Mnie, jako współzałożycielowi fundacji, przyszło pełnić funkcję prezesa zarządu. W końcu jestem wychowankiem Pana Jacka Kwapisza, więc można oczekiwać, że potrafię kontynuować i rozwijać jego pracę.

I rzeczywiście – udało się. Wszyscy działacze pomagali znakomicie. Mieliśmy i mamy radę Fundatorów, Radę Patronacką i sponsorów. Członkami wymienionych rad są wielkie osobistości. Dzięki nim mamy wrażenie, jak sądzę uzasadnione, że fundacja jest ceniona. Oni pomagają niewidomym, my zaś staramy się organizować wszystko w taki sposób, by byli z Unii Pomocy Niepełnosprawnym SZANSA dumni. Fundacja opracowała i wydała kilka poradników rehabilitacyjnych, zorganizowała wiele merytorycznych konferencji, w tym 5 edycji międzynarodowej konferencji i wystaw „**REHA FOR THE BLIND IN POLAND**”. Przekazaliśmy środowisku niewidomych kilkaset tysięcy złotych, pomagaliśmy setkom osób indywidualnie, nie mówiąc o pomocy merytorycznej, która dociera do nich wszystkich. Nasi przedstawiciele są aktywni w mediach, co jest ważne dla środowiska. Wyłącznie poprzez media można zmieniać świadomość społeczeństwa dotyczącą możliwości i problemów niewidomych. Wiele ważnych spraw załatwiliśmy dzięki bardzo przyjaznym kontaktom z politykami. Nie podzielamy opinii wielu, że polityka jest brudna i lepiej ją omijać. Przeciwnie, jest jedynym narzędziem służącym realizacji zmian. W Polsce sytuacja niepełnosprawnych, a w tym niewidomych zmieniła się przecież bardzo. Dzisiaj nie można mówić o dyskryminacji, a jedynie o problemach, trudnościach, niezrozumieniu, zbyt małej tolerancji.

Największym naszym osiągnięciem jest konferencja, o której informujemy w tym biuletynie. To już piąta jej edycja. Pierwsza odbyła się 8 lat temu. Za każdym razem konferencjom towarzyszą międzynarodowe wystawy tyfloinformatyczne i rehabilitacyjne. W ostatniej edycji, która odbyła się w październiku 2004 roku wzięło udział 15 wystawców z całego świata. Odwiedziło ją około 1000 osób. Kolejne edycje były potwierdzeniem, iż przyjęta przez nas formuła jest coraz bardziej interesująca dla naszych gości. Mamy przyjemność pochwalić się, że faktycznie, kolejne edycje były organizowane z coraz większym rozmachem. Podobnie było i w tym roku. Zawsze pragniemy, by wszyscy przybyli znaleźli dla siebie coś interesującego, by merytoryczna strona konferencji okazała się maksymalnie twórcza.

Wystawa jest dla wielu osób najważniejszym elementem naszych spotkań. Gościliśmy największe firmy z całego świata. Przyjeżdżali do nas szefowie firm,

główni ich elektrownicy i informatycy i handlowcy. Mogliśmy oglądać sprzęt polski, europejski i amerykański. W tym roku nie było inaczej. Pełną listę wystawców zamieszczamy na końcu niniejszego artykułu. Spotkaliśmy się z czterema firmami ze Stanów Zjednoczonych, dwiema firmami z Japonii, ośmioma firmami europejskimi i sześcioma polskimi. Zaprezentowały one swoje najnowsze propozycje. Było kilka światowych premier. Zgodnie z przewidywaniami było to największe w tej dziedzinie wydarzenie w Europie Wschodniej i Środkowej.

W tym roku skoncentrowaliśmy się na dwóch podstawowych celach. Pierwszy z nich zawiera się w samym temacie konferencji. Nieustannie poszukujemy metod na stworzenie niewidomym i słabowidzącym jak najnormalniejszego życia. Na dzisiejszym etapie rozwoju nauki, technologii nie powinno być to trudne. Ograniczają nas nie wystarczające środki finansowe i zbyt mała świadomość integracyjna ze strony władz i całego społeczeństwa. Drugi cel jest związany z ważną dla nas ideą pomocy innym niewidomym, którzy są w jeszcze trudniejszej sytuacji niż my. Zaprosiliśmy do udziału w konferencji przedstawicieli związków niewidomych osób z Europy Środkowej i Wschodniej. Chcieliśmy się dowiedzieć od przedstawicieli Zachodu, jak organizują nowoczesną rehabilitację inwalidów wzroku. Wspólnie z nimi przekazywaliśmy te informacje do krajów, w których nie ma jeszcze tego rodzaju rozwiązań. **Gościliśmy niewidomych m.in. z następujących krajów: Rosja, Białoruś, Czechy, Rumunia, Serbia, Kazachstan.**

1 dzień konferencji „Reha for The Blind in Poland” – Wystawa Fot. Szansa

Temat tegorocznej konferencji dał nam szansę na zaprezentowanie nowoczesnej technologii rehabilitacyjnej i na przedyskutowanie potrzeb i możliwości w tej

dziedzinie w naszej części Europy. Szczegółowy program konferencji jest zamieszczony poniżej. Uwzględniliśmy w nim następujące kluczowe tematy:

1. Metody wspomagania wczesnego rozwoju dzieci niewidomych i słabowidzących
2. Nowoczesne metody nauczania pisma Ludwika Braille'a z wykorzystaniem technologii IT
3. Zastosowanie technologii komputerowej w nauczaniu niewidomych matematyki
4. Świat wypukłych obrazów - "widzieć" więcej dzięki wypukłym rysunkom i urządzeniom uwypuklającym obraz
5. Oprogramowanie dla niewidomych muzyków
6. Nowoczesne metody przygotowywania podręczników i książek dla niewidomych i słabowidzących - komputerowy brajl, system zapisu DAISY, nagrania lektorskie
7. Udostępnienie niewidomym filmów - systemy audio deskrypcji Osiągnięcia w tej dziedzinie w krajach Unii Europejskiej i Ameryce Północnej
8. Powiększone obrazy dla słabowidzących - specjalnie opracowane dla nich książki i urządzenia elektroniczne.
9. Problemy osób z dysfunkcją narządu wzroku w dostępie do multimedialnego przekazu informacji.
10. Możliwości udostępniania niewidomym i słabowidzącym dobrodziejstw nawigacji satelitarnej W procesie nauki samodzielnego poruszania się i orientacji przestrzennej.
11. Wystąpienia przedstawicieli firm wystawiających sprzęt tyflorehabilitacyjny
12. Wystąpienia przedstawicieli państw uczestniczących w konferencji na temat sposobów przełamywania barier w zakresie dostępu do informacji i uczestnictwa osób niewidomych i słabowidzących w społeczeństwie informacyjnym.

Wydarzenie było transmitowane przez internet i objęło zasięgiem nie tylko polskich uczestników konferencji. Transmitowaliśmy referaty wygłoszone na konferencji, wystąpienia panelowe, wywiady z wystawcami i zwiedzającymi wystawę osobami.

Chcieliśmy w ten sposób umożliwić skorzystanie z tej okazji wszystkim, którzy nie mogli przybyć osobiście.

Komitety organizacyjny konferencji powołał jury, które przyznało honorowe wyróżnienia w następujących kategoriach:

I. Idol fundacji SZANSA – osoba niewidoma, słabowidząca lub widząca, której praca w największym stopniu przyczyniła się do emancypacji środowiska inwalidów wzroku w Polsce

II. Produkt V edycji konferencji

III. Firma V edycji konferencji.

Chodziło o osoby, które działają na rzecz niewidomych od wielu lat oraz o produkty i firmy, które wykazały się w latach 2004, 2007, czyli pomiędzy czwartą i piątą edycją konferencji, czymś najbardziej spektakularnym.

Fundacja zaprosiła na konferencję i wystawę m.in. następujących gości:

- a. przedstawicieli władz państwowych i samorządowych, decydujących o pomocy finansowej dla inwalidów wzroku – przybył Prezes Zarządu PFRON, dzięki któremu odbyła się konferencja,
- b. przedstawicieli Ministerstwa Edukacji Narodowej i Ministerstwa Nauki
- c. przedstawicieli organizacji społecznych i fundacji,
- d. przedstawicieli polskich uczelni, szkół specjalnych i masowych,
- e. przedstawicieli mediów,
- f. bibliotekarzy i okulistów,
- g. niewidomych i słabowidzących uczniów, studentów i dorosłych.

Konferencja odbyła się w Centrum Konferencyjnym, Warszawa ul. Bobrowiecka 9. Centrum to znajduje się , około 3 km od centrum stolicy. Do dyspozycji fundacji i jej gości mieliśmy salę konferencyjną na około 280 osób, salę na dyskusje panelowe na 100 osób, salę wystawową o powierzchni około 450 metrów kwadratowych dwie restauracje i hotel 3-gwiazdkowy z pokojami jedno- i dwu-osobowymi.

A oto skrócona lista wystawców, którzy przyjechali do Warszawy:

- Altix - Polska - dealer największych firm tyfloinformatycznych i producent syntezatora Speak i pakietu dla niewidomych matematyków Euler
- AutoID - Polska - reprezentant ukraińskiej firmy Abby produkującej FineReadera
- Bones - Szwajcaria - dyktafony Milestone i dźwiękowe identyfikatory Speakout
- Caretec - Austria - mówiące urządzenia np. ciśnieniomierze, wagi, miarki, testery kolorów
- Cobolt - Wielka Brytania - różnorodne urządzenia dla niewidomych, chociażby udźwiękowione mikrofalówki
- Dancing Dots - USA - oprogramowanie muzyczne dla niewidomych
- Dolphin - Wielka Brytania - oprogramowanie udźwiękawiające i powiększające obraz dla komputerów i palmtopów
- ECE - Polska - dealer firm tyfloinformatycznych, producent syntezatora SMP i notatnika Kajetek
- EuroBraille - Francja - przenośne, bezprzewodowe monitory brajlowskie
- Freedom Scientific - USA - oprogramowanie udźwiękawiające i powiększające obraz, brajlowskie monitory i notatniki, nowe elektroniczne powiększalniki
- Howe Press - USA - brajlowskie maszyny Perkins
- Index - Szwecja - brajlowskie drukarki
- Ivo Software - Polska - producent syntezatorów mowy np. Iwona
- KGS - Japonia - graficzne monitory brajlowskie

- Loquendo - Włochy - producent syntezy mowy np. Krzysztof i Zosia
- LVI - Szwecja - producent elektronicznych powiększalników
- Lumen - Polska - sprzedawca m.in białych lasek
- Nowa Praca - Polska - producent Czytaków
- Optelec - Holandia - elektroniczne powiększalniki i brajlowskie monitory
- Plextor - Japonia - urządzenia nagrywające i odtwarzające DAISY Plectalk
- View Plus - USA - brajlowskie drukarki i IVEO
- Zychem - Wielka Brytania - wygrzewarki wypukłych rysunków

Swoje stoiska miały również:

- Stowarzyszenia niewidomych
- Politechnika Śląska
- Fundacja „Unia Pomocy Niepełnosprawnym – SZANSA”

Konferencja stała się okazją do spotkania dla wielu znajomych. To pięknie oglądać, jak niewidomi z różnych stron kraju widzą się po latach, opowiadają o swoich osiągnięciach, również o tym, jak tyfloinformatyka im pomogła w życiu. Fantastycznie jest spotkać zagranicznych przyjaciół Polski. Zjeżdżają się tu ludzie, od których zależy nasz los. Można mieć przekonanie, że wszystko wydarza się samo, jednak jest inaczej. W praktyce nasze osiągnięcia wiążą się na przykład z decyzją menadżera z Niemiec, że w Polsce będzie stosowana przez czas rozwijania gospodarki specjalna cena, że będzie to i dla niego rynek doświadczalny, na którym spróbuje zastosować niższe ceny, by się dowiedzieć, jakie to da rezultaty. Na nasze szczęście rezultaty przeszły oczekiwania i nadal mamy lepsze ceny. Między innymi dzięki naszej fundacji i jej spotkaniom Polska jest traktowana przez producentów sprzętu tyfloinformatycznego wyjątkowo przyjaźnie. To oczywiście wpływa na naszą sytuację. Możemy sobie pozwolić na więcej, gdy mamy niższe ceny.

Wielkim przeżyciem są spotkania uczniów ze szkół specjalnych wraz z ich opiekunami, z wystawcami i informatykami. Wtedy mamy do czynienia z eksplozją emocji. Młodzież najlepiej wyczuwa, co jest ważne. Ich przyszłość zależy od tego, co wyprodukują firmy elektroniczne i informatyczne. Nie da się rozwijać integracji społeczeństwa z niewidomymi bez ich produktów.

Musimy mieć stosowne oprogramowanie i urządzenia, gdy chcemy żyć, uczyć się i pracować, jak widzący – a chcemy.

Przy okazji konferencji odbyło się też wiele spotkań bilateralnych, uroczysta kolacja z gośćmi zagranicznymi, na której przekonywali się oni o polskiej gościnności i serdeczności. Okazało się, że nasze spotkanie wzięli pod lupę goście z Europy Wschodniej i Środkowej. Chcą organizować podobne wydarzenia u siebie. Przyjechali, by nawiązać kontakty z nami i naszymi gośćmi z zachodu. Czy to nie pięknie zaprezentować im naszą pracę, jako wzór? Może doczekamy się podobnych konferencji i tam? Przedstawiciel Rosyjskiego Związku Niewidomych jawnie nam to obiecał. Mamy tam jego specjalnie serdeczne zaproszenie. Może tak, jak oni mogli do nas przyjechać, my też zdołamy stworzyć grupę kilkunastu osób, by pojechać do nich, na ich konferencję i wystawę, gdy już się uda ją zorganizować.

Rozdano wyróżnienia. Po raz piąty wyróżniliśmy tytułem „**IDOL FUNDACJI SZANSA**” grupę wybitnych działaczy, dzięki którym życie niewidomych w Polsce poprawia się. Tym razem tytuł ten otrzymało 17 osób i instytucji. Wymieniamy je w dalszej części biuletynu. Wręczyliśmy też wyróżnienia firmom, które miały największy wpływ na rozwój rehabilitacji w naszym kraju. Firmom tym również poświęcamy strony w tym biuletynie. Dla nas, po piętnastu latach pracy, jest zaszczytem móc w imieniu dużej części naszego środowiska złożyć najserdeczniejsze podziękowania i gratulacje tym ludziom. Jak dobrze, że jesteśmy razem z nimi, a oni z nami.

Tak oto uczciliśmy piętnastą rocznicę powstania fundacji. Na koniec, w związku z ogromnym sukcesem tej konferencji, postanowiliśmy organizować je co roku. Szósta edycja już w grudniu 2008. Zaprosimy jeszcze więcej firm i gości. **REHA FOR THE BLIND IN POLAND** będzie największym tego typu wydarzeniem w europie choćby po to, by niewidomym w Polsce żyło się jak najlepiej.

2. RAMOWY PROGRAM KONFERENCJI:

14.12.2007 - piątek

09:30 Rejestracja uczestników.

10:00 Otwarcie Konferencji.

Dyrektor fundacji Sylwester Peryt.

10:10 Wystąpienie *Prezesa Zarządu Fundacji Marka Kalbarczyka.*

10:20 Powitanie przedstawicieli organizacji niewidomych z zagranicy.

10:30 Wystąpienie gości honorowych.

10:40 Wręczenie statuetki IDOL 2007 - Fundacji Szansa.

Pierwsza część merytoryczna

11:00 Metody wspomagania wczesnego rozwoju dzieci niewidomych i słabowidzących

Aldona Gryczka–Beszterda (Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla dzieci Niewidomych im. Synów Pułku. Owińska koło Poznania).

11:15 Prezentacja firmy Freedom Scientific.

11:20 Dostosowanie infrastruktury uniwersyteckiej do potrzeb osób Niewidomych i Niedowidzących.

Dr. Jurand Czermiński (Uniwersytet Gdański).

11:35 Prezentacje firm Altix Sp. z o.o. i Index Braille.

11:45 Problemy osób z dysfunkcją narządu wzroku w dostępie do multimedialnego przekazu informacji.

Henryk Rzepka.

12:00 Prezentacje firm Optelec i Dolphin Computer Access Ltd.

12:10 Zastosowanie technologii komputerowej w nauczaniu niewidomych matematyki

Dr Jan Omieciński (Uniwersytet Łódzki).

12:25 Prezentacje firm IVO Software Sp. z o.o.

12:30 Koncert zespołu MATE.O

13:20 Wręczenie nagród laureatom konkursów: PRODUKT V EDYCJI KONFERENCJI i FIRMA V EDYCJI KONFERENCJI.

13:25 Poczęstunek.

13:30 Świat wypukłych obrazów - "widzieć" więcej dzięki wypukłym rysunkom i urządzeniom uwypuklającym obraz.

Andrzej Zaremba.

13:45 Prezentacje firm AutoID Polska Sp. z o.o. i ViewPlus Technologies.

13:55 Oprogramowanie dla niewidomych muzyków - *Bill McCan*.

14:10 Nowoczesne metody przygotowywania podręczników i książek dla niewidomych i słabowidzących – komputerowy brajl, system zapisu DAISY, Nagrania lektorskie.

Mariusz Jackiewicz.

- 14:25** Prezentacje firm KGS Corporation i Howe Press.
- 14:35** Powiększone obrazy - specjalnie opracowane książki, urządzenia elektroniczne. Zastosowanie technologii elektronicznej i informatycznej w nowoczesnej edukacji słabowidzących.
- Anna Tomaszewska (Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Słabowidzących w Łodzi).*
- 14:50** Prezentacje firm E.C.E. Konrad Łukaszewicz i Zychem Ltd.
- 15:00** Udostępnienie Niewidomym Filmów – systemy audio deskrypcji osiągnięcia w tej dziedzinie w Krajach Unii Europejskiej i Ameryce Północnej.
- Izabela Kűnstler z TVP.*
- 15:15** Prezentacje firm Plextor N.V. i Bones AG.
- 15:25** Komputerowo wspomagane nauczanie Niewidomych matematyki - Daisy Reader multimedialna przeglądarka wzorów. Piotr Brzoza (Politechnika Śląska).
- 15:40** Prezentacje firm Lumen i Cobolt Systems Ltd.
- 15:50** Możliwości udostępniania niewidomym i słabowidzącym dobrodziejstw nawigacji satelitarnej w procesie nauki samodzielnego poruszania się i orientacji przestrzennej.
- Jacek Nowacki*
- 16:05** Prezentacje firm LVI Low Vision International AB i Spółdzielni Rękodzieła Artystycznego "Nowa Praca Niewidomych".
- 16:15** Prezentacje firm Loquendo, Weimed, Eurobraille
- 16:30** Zamknięcie obrad pierwszego dnia.

***Międzynarodowa wystawa towarzysząca konferencji była otwarta w godzinach:
11:00 do 19:00.***

15.12.2007 - sobota

10:00 Panel dyskusyjny

I. Miejsce osób z dysfunkcją wzroku w społeczeństwie informacyjnym oraz sposoby wspomagania zaspokajania potrzeb rehabilitacyjnych przez Państwo.

Wystąpienia osób zaproszonych z Rosji, Czech, Kazachstanu, Serbii, Słowacji, Białorusi, Rumunii.

12:00 Przerwa kawowa.

12:30 Panel dyskusyjny

II. Rola edukacji w zaspokajaniu potrzeb informacyjnych człowieka. Wymiana doświadczeń między zagranicznymi gośćmi a przedstawicielami polskich instytucji. E-learning dla osób niewidomych z wykorzystaniem nowoczesnych technologii komputerowych.

Refleksja na temat zaspokajania potrzeb w zakresie zaopatrzenia osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny. Doświadczenia polskie i zagraniczne.

14:45 Zakończenie konferencji.

Międzynarodowa wystawa towarzysząca konferencji była otwarta w godzinach: 11:00 do 17:00.

Udział w konferencji, dyskusji panelowej i wystawie był bezpłatny. Na wystawę zarówno w piątek, jak i sobotę wstęp był wolny.

3. PODZIELMY SIĘ INFORMACJĄ I DOŚWIADCZENIEM: NAJWYŻSZY CZAS BY TYFLOINFORMATYKA POMOGŁA RÓWNIEŻ NIEWIDOMYM W TEJ CZĘŚCI EUROPY – SYLWESTER PERYT

Piąta edycja konferencji „Reha for the Blind In Poland” była inna jakościowo od swoich poprzedniczek. Do udziału w niej, postanowiliśmy zaprosić przedstawicieli organizacji niewidomych z krajów europy środkowej i wschodniej. Na nasze zaproszenie odpowiedzieli i zaszczycili nas swym przybyciem reprezentanci następujących krajów:

Rosji, Czech, Kazachstanu, Białorusi, Rumunii, Serbii.

W ten sposób pragniemy podzielić się z niewidomymi z innych krajów wiedzą na temat najnowszej technologii służącej pełnej rehabilitacji osób z dysfunkcją narządu wzroku. W czasie naszej konferencji mieliśmy do dyspozycji naszych gości wystawę, którą zaszczyciło 20 wystawców z całego świata. W ten sposób jak w soczewce mieliśmy skupione w jednym miejscu i w jednym czasie informacje, przykłady i wzory najnowszego technologicznie sprzętu tyflorehabilitacyjnego i tyfloinformatycznego.

Chcemy, aby przedstawiciele niewidomych z krajów Europy środkowej i wschodniej mieli możliwość obiektywnego zapoznania się z produktami najpotrzebniejszymi

naszemu środowisku, chodzi o to, aby nie ulegać marketingowej ofensywie poszczególnych producentów czy dystrybutorów, lecz mieć jak najlepsze rozeznanie na tym tak specyficznym rynku. To, co oferujemy przedstawicielom innych krajów, nosi charakter swoistego know-how na temat najnowszej rehabilitacji niewidomych i słabowidzących.

Doskonale zdajemy sobie sprawę z tego, jak wielką wartością w dzisiejszym świecie jest informacja i jak trudno osobom niewidomym efektywnie do niej docierać. Dlatego też w duchu międzyludzkiej solidarności pragniemy przekazać państwu nasze doświadczenie i wiedzę w tak ważnym dla wszystkich niewidomych zakresie.

Uważamy że nazwa naszej Fundacji „Szansa” zobowiązuje do tego, aby stwarzać szansę na godniejsze i lepsze życie nie tylko dla niewidomych Polaków, ale i niewidomych Europejczyków.

Zdajemy sobie sprawę, że w naszych państwach funkcjonują pewne zasady wspomagania państwa w zaopatrzeniu w sprzęt rehabilitacyjny, bo nie ma takich możliwości, by niewidomi byli w stanie bez pomocy państwa pozyskać najnowocześniejszy sprzęt tyflorehabilitacyjny czy tyfloinformatyczny.

Dlatego też wymiana doświadczeń ma wielkie znaczenie do projektowania jak najlepszych systemów wspomagania osób z dysfunkcją narządu wzroku.

4. NIEMAL 1000 OSÓB UCZESTNICZYŁO W BEZPRECEDENSOWYM WYDARZENIU - AGNIESZKA GAŚSIOR

Bezprecedensowe wydarzenie to chyba najlepsze określenie dla tego co stało się między 14 a 15 grudnia 2007 roku. Konferencja „Reha for The Bilind in Poland” jest przecież jedną z największych w europie zachodniej, odwiedziło ją niemal 1000 osób.

Między innymi przedstawiciele władz samorządowych, organizacji działających na rzecz osób Niepełnosprawnych, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Polskiego Związku Niewidomych, szkół masowych z oddziałami integracyjnym oraz ośrodków szkolno-wychowawczych dla osób niewidomych i słabowidzących, okulistów, spółdzielni i innych, ale też zaszczycili nas swoją obecnością i podzielili się z nami swoją wiedzą przedstawiciele Europejskiej Unii Niewidomych oraz Europy Środkowej i Wschodniej.

Honorowym patronatem Konferencji był Minister Edukacji Narodowej. Ponadto uzyskała ona dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz została zorganizowana przy współudziale fundacji Pomocy Dzieciom Niewidomym i Słabowidzącym z Krakowa. Była to V edycja konferencji cyklu „REHA FOR THE BLIND® IN POLAND” tym razem pod hasłem „Miejsce inwalidów wzroku w społeczeństwie informacyjnym – zastosowanie technologii tyfloinformatycznej dla zniwelowania skutków inwalidztwa wzroku”.

Poprzednie jej edycje miały miejsce:

- w roku 1999 pn.: „Dziesięciolecie komputeryzacji polskich niewidomych”,
- w roku 2001 pn.: „XXI wiek szansą dla niewidomych”,
- w roku 2003 pn.: „Komputeryzacja szkół dla niewidomych i słabowidzących”,
- w roku 2004 pn.: „Nowoczesna edukacja i rehabilitacja ludzi w resztkami wzroku”.

Są to jedyne w naszej części Europy, tak duże konferencje mające tak nietypowy charakter. Każda z nich nie tylko przyczyniła się do rozwoju tyfłoinformatyki, ale też spowodowała przełamanie się bariery informacyjnej, jaka jest główną przeszkodą w pozyskiwaniu informacji u ludzi z uszkodzonym wzrokiem. Dostęp do najnowocześniejszych rozwiązań, wyspecjalizowanych urządzeń i oprogramowania jest na tyle utrudniony, że uczestnictwo osób z dysfunkcją narządu wzroku w tego rodzaju spektakularnych wydarzeniach jest o tyle ważne o ile jest to zorganizowane w odpowiedni sposób i oby przyniosło jak największe korzyści. Kompensując w ten sposób ich upośledzenie fundacja „Unia Pomocy Niepełnosprawnym – Szansa” postanowiła dołożyć wszelkich starań, aby zorganizowana przez nią konferencja stała się dla nich swoistą „bramą” do Europy. I tak też się stało.

Ponadto wszyscy, którzy mieli możliwość przybycia na zorganizowaną przez nas konferencję mogli oglądać najnowocześniejsze rozwiązania dla niewidomych i słabo widzących prezentowane przez firmy nie tylko z Polski, ale z całego świata.

Zwiedzający poznali, mogli dotknąć i przetestować produkty takich firm, jak: Howe Press, LVI, Bones AG, ViewPlus, Zychem, Index Braille, Dolphin, Optelec B.V., Dancing, Dots, Freedom Scientific, Plekstor, Cobolt, Veimed, KGS, IVO, Lumen, Nowa Praca, ECE, Altix, AutoID, których szczegółowy opis znajduje się w dalszej części biuletynu.

Konferencja oraz wystawa była transmitowana przez Internet, dzięki czemu osoby które nie mogły przyjechać, były również z nami. Nagrania udostępniamy na naszej stronie internetowej, będą również wysłane na płytach CD.

Nie obyło się również bez zorganizowania dodatkowych atrakcji, które uprzyjemniały pobyt zwiedzającym. **Konferencję poprowadziła znana i lubiana prezenterka telewizyjna Pani Katarzyna Dowbor**, która nie tylko w sposób niezwykle profesjonalny i miły zapowiadała wystąpienie kolejnych gości i referentów, ale też pomogła fundacji wręczyć nagrody specjalne w ogłoszonym przez fundację konkursie pod hasłem „Idol fundacji 2007”.

W drugim dniu konferencji oprócz otwartej ponownie wystawy odbyła się dyskusja panelowa, która również miała swoje niebanalne znaczenie i choć trwała nieco krócej niż poprzedniego dnia również spotkała się z wielkim zainteresowaniem.

Dokonując podsumowania całości tego niesamowitego wydarzenia okazało się, że liczba tegorocznych gości przeszła nasze najśmielsze oczekiwania. Naszą konferencję odwiedziło ponad trzysta osób a wystawę około tysiąca. Wszyscy z zadowoleniem nas żegnali licząc na kolejne, miejmy nadzieję coroczne spotkania.

5. IDOLE FUDACJI SZANSA 2007

Jury obradujące w składzie:

1. Dr Jan Omieciński - Przewodniczący
2. Anna Tomaszewska
3. Marek Kalbarczyk
4. Sylwester Peryt.

Postanowiło:

- I. Specjalnie wyróżnić tytułem honorowym oraz statuetką p. Zofię Morawską z Lasek za ponad 70 - letnią służbę niewidomym.
- II. Przyznać tytuł IDOLA 2007 następującym instytucjom i osobom:
 1. Fundacji Polsat – za pomoc w zaopatrzeniu w sprzęt dla niewidomych,
 2. Siostrze Hieronimie Broniec ze Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Służebnic Krzyża z Lasek – za zaangażowanie w udostępnienie wersji Pisma Świętego w języku Braille'a,
 3. Ojcu Eugeniuszowi Pokrywce – za pracę rozwoju duchowego środowiska niewidomych,
 4. Andrzejowi Bartyńskiemu - za osiągnięcia w pracy literackiej i społecznej,
 5. Elżbiecie Korczyńskiej – za propagowanie problematyki osób niewidomych w środkach masowego przekazu,
 6. Bożenie Klukowskiej i Małgorzacie Szczepanek z Ośrodka dla dzieci niewidomych z Bydgoszczy – za skuteczność w udostępnianiu dzieciom niewidomym najnowocześniejszych rozwiązań tyfloinformatycznych,
 7. Iwonie Majewskiej - dyrektorowi z Ośrodka dla dzieci niewidomych w Lublinie – za wkład pracy w rehabilitację i edukację dzieci z dysfunkcją narządu wzroku,
 8. Robertowi Warchalewskiemu - dyrektorowi Ośrodka dla dzieci niewidomych i słabowidzących z Wrocławia - za wkład pracy w rehabilitację i edukację dzieci z dysfunkcją narządu wzroku,
 9. Piotrowi Dukaczewskiemu – za osiągnięcia w sporcie i działalności społecznej na rzecz niewidomych,
 10. Hannie Wysockiej – za społeczne zaangażowanie w rehabilitację osób niewidomych z dodatkowymi schorzeniami,

11. Irenie Koch – za służebną postawę osób niewidomych znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej,
12. Tadeuszowi Milewskiemu – za wieloletni wkład pracy , rozwój sportu i turystyki oraz aktywności życiowej niewidomych,
13. Grażynie Rehlis – za działalność społeczną na rzecz niewidomych,
14. Kornelowi Chmiel – za wprowadzanie nowoczesności do działania w ogniwach Polskiego Związku Niewidomych,
15. Krzysztofowi Waksbergowi – za wieloletnią działalność na rzecz rodziców dzieci niewidomych i Słabowidzących.

Wszystkie wyżej wymienione czołowe postacie i organizacje działające w środowisku niewidomych i słabowidzących otrzymali nie tylko ogromne podziękowania w formie dyplomów, ale też specjalne, ręcznie wykonane figurki, małe rzeźby niewidomego profesora Dłużniewskiego o nazwie geonauci.

W imieniu fundacji serdecznie dziękujemy za zrozumienie sytuacji inwalidów wzroku, za pracę na ich rzecz, za okazane im serce i zaangażowanie.

6. STATUETKI DLA IDOLI FUNDACJI - GEONAUCI PROFESORA ANDRZEJA DŁUŻNIEWSKIEGO – MAREK KALBARCZYK

Długo ważyła się decyzja o piątej edycji konferencji. Podobne kłopoty były z poprzednimi. Decyzje te nie zależały bowiem wyłącznie od działaczy fundacji. Oczekiwaliśmy na stanowisko władz w sprawie ich dofinansowania, a z tym nie jest łatwo. Gdyby było jasne, że na dofinansowanie nie można liczyć, to podjęcie decyzji o organizowaniu konferencji nie zajęłoby więcej, niż kilka dni. Gdy jednak się na nie liczy, to trzeba poczekać, gdyż konferencje wspomagane na przykład przez PFRON, jak miało miejsce w tym roku, są zupełnie inne. Można wtedy w sposób właściwy zadbać o gości, wystawców, referentów, o należyty poziom merytoryczny wydarzenia itd. Fundacja i tak miała i ma wiele szczęścia, bo w końcu decyzje o dofinansowaniu zapadały i wszystko udawało się świetnie. Trzecią i czwartą edycję dofinansowało Ministerstwo Edukacji Narodowej, a piątą, jak już wiadomo - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób niepełnosprawnych. W związku jednak z tym, że czekać na to trzeba było, przez dłuższy czas nie było wiadomo, kiedy te konferencje się odbędą.

Pierwotnie fundacja zdecydowała, że powinny one być organizowane wtedy, gdy środowisko tego się domaga, a sprawa nowoczesnej rehabilitacji inwalidów wzroku tego wymaga, jednak najlepiej nie rzadziej niż co dwa lata. Zaczęliśmy od roku 1999, potem mieliśmy drugą edycję w roku 2001, trzecią w 2003. Czwarta odbyła się w 2004, gdyż ewidentnie była taka potrzeba. Wiele ważnych rzeczy działo się wtedy w tej dziedzinie. Fundacja musiała na to zareagować. Można się było spodziewać, że piąta edycja będzie miała miejsce w roku 2005, a najpóźniej w 2006, a tu nic! Dlaczego? Bo nie mogliśmy doczekać się na decyzje o dofinansowaniu. Przeszkadzały w tym na przykład zmiany rządu. Nie udało się więc

dostać dofinansowania w MEN i sprawa się przedłużała. Na szczęście z pomocą przyszedł Fundusz, któremu jesteśmy bardzo wdzięczni. Piąta edycja konferencji miała więc miejsce w roku 2007. Tak się składa, że zbiegło się to z piętnastą rocznicą założenia fundacji. Takie rocznice są zawsze dobrą okazją do podsumowań, konkluzji, analiz i korekty. Zastanawialiśmy się nad naszym miejscem w dziedzinie pomocy dla niewidomych i słabowidzących: co udało się zrobić, co nam uciekło między palcami, kto skorzystał z naszej pomocy, a kogo ona pominęła? W jakim "stylu" działamy i jacy chcemy być w przyszłości. Oto kilka rezultatów, do których doszliśmy w tych rozważaniach.

Nasza fundacja przestała zajmować się innymi osobami, niż inwalidzi wzroku. To dobra decyzja. Nie jesteśmy w stanie pomagać wszystkim - jesteśmy "za mali". Udało się nam pomóc niewidomym, którzy najbardziej potrzebują pomocy - im gorszy wzrok, tym większa potrzeba pomocy, im się mniej widzi, tym więcej trzeba zrobić, by "widzieć więcej". Fundacja pomogła też wielu instytucjom związanym z niewidomymi, ale tu byliśmy wierni zasadzie, iż pomagamy tym, którzy sami chcą być aktywni. Pomoc dotarła więc na przykład do najlepiej pracujących okręgów i kół Polskiego Związku Niewidomych i szkół specjalnych.

Jednak nie pomoc finansowa była i jest naszą najważniejszą domeną. Uważamy, że najwięcej pomogliśmy środowisku w kwestiach merytorycznych - specjalizujemy się w tym. Wydaliśmy ciekawe poradniki, organizujemy ważne konferencje, zapraszamy niebywałych gości z zagranicy, by opowiedzieli nam, jak mogą sobie radzić niewidomi w tym, tak bardzo nowoczesnym świecie.

Co wobec tego należy zmienić, by fundacja była jeszcze lepsza? Najlepiej nic zasadniczego, gdy powyższe jest dobrze przemyślane, a jak wiadomo - lepsze jest wrogiem dobrego. Więc kontynuujemy naszą działalność, a rozwój niech polega na zintensyfikowaniu starań. Trzymajmy się też swojego stylu, który został stworzony przez najlepiej zrehabilitowanych niewidomych w naszym kraju.

Właśnie to mieliśmy na myśli, gdy organizowaliśmy piątą edycję konferencji. Jaka ona miała być, o czym mówić, kogo zaprosić, co przedstawić, gdzie ma się odbyć itd.? Już wiadomo, jakie były odpowiedzi na te pytania - wydarzenie miało miejsce 14 i 15 grudnia i przebiegało tak, jak jest opisane w tym biuletynie. Najwyższy czas uzupełnić pewien brak i napisać o statuetkach "IDOL FUNDACJI SZANSA 2007". Historia ta jest jak najbardziej charakterystyczna dla naszej fundacji, naszych idei i stylu. Warto o tym napisać też dlatego, gdyż na tym przykładzie widać, jak realizujemy naszą misję. Poświęćmy chwilę uwagi bohaterowi tej opowieści, który tak pięknie zapisał się w historii SZANSY. Oby przyszło nam poznać takich, osób jak on - możliwie najwięcej.

Kilka lat temu przyjechał do mnie profesor ASP. Proszę wyobrazić sobie moje zdziwienie, gdy okazało się, że jest niewidomy. Jak wiadomo, zajmuję się tematem nowoczesnej rehabilitacji w zasadzie od zawsze, ale o profesorze pracującym na tej uczelni nie słyszałem - co on tam robi, jak sobie radzi? Niewidomi radzą sobie w wielu dziedzinach, ale ta wydawała mi się spektakularnie wyjątkowa. Powoli wszystko się wyjaśniło. Nie wiedziałem o profesorze, bo wcześniej całkowicie widział - dopiero po wypadku samochodowym przestał. profesorem ASP był już wcześniej,

więc miał szansę tam pozostać również po wypadku, jednak szansa to nie pewność. Prawdopodobieństwo sukcesu było zapewne ograniczone, bo zazwyczaj niewidomi nie są zatrudnieni w takich miejscach. A jednak, profesor dał sobie radę i to znakomicie. Nadal uczy studentów, publikuje prace, organizuje wystawy z pracami własnymi i swoich studentów. Owszem, nie może malować, a był przede wszystkim malarzem, jednak był również rzeźbiarzem i to okazało się atrakcyjnym pomysłem. Przyszli do niego przyjaciele z uczelni i namówili do powrotu do tej dziedziny sztuki. Niewidomi są w stanie kształtować plastyczną masę z której powstają rzeźby. Przekazuje się je odlewnikom i otrzymuje odlewy z brązu. Wzrok by się zapewne przydał, ale nie jest konieczny - wystarczy pomysłowość i talent w rękach.

Gdy spotkaliśmy się po raz pierwszy, profesor już był pogodzony z nowym losem, już miał swoje nowe miejsce na uczelni i powoli zapominał o tym, co i tak już się wydarzyło. Zgłosił się do mnie w celu zaprojektowania komputerowego stanowiska, co było dla mnie potwierdzeniem, że po trudnym okresie zaczął się już etap rozwoju, poszukiwania swojej szansy pomimo przeżycia tak wielkiego nieszczęścia.

Fundacja rozwinęła się przez 15 lat. Przy okazji poprzednich edycji konferencji rozdawaliśmy wyróżnienia naszym idolom, ale były one w formie zwykłych dyplomów. W tym roku pomyśleliśmy, że czas to zmienić. Przyznajemy wyróżnienia osobom absolutnie wyjątkowym. Fajnie by było więc uhonorować je nie tylko dyplomem, ale czymś, co może przypominać naszą wdzięczność w sposób bardziej efektowny, widoczny, wręcz namacalny. Nasza fundacja opiekuje się niewidomymi, więc wspomniana "namacalność" jest dla nas szczególnie ważna.

Nie mogłem więc mieć innego pomysłu, niż skontaktowanie się z naszym niewidomym profesorem. W roku 2004 został idolem fundacji, zatem idea tegoż wyróżnienia jest mu dobrze znana. Zadzwoiłem i znalazłem najlepsze z możliwych rozwiązanie. Profesor jest autorem zbioru figurek pod wspólną nazwą "Geonauci". Były one prezentowane na kilku ważnych wystawach i zdobyły znakomite recenzje. Okazało się też, że w związku z tymi wystawami profesor dysponuje wystarczającą dla nas liczbą tych figurek. Cóż miałem zrobić?

Fundacja zakupiła od naszego idola statuetki dla następnych idoli. Czy to nie wspaniały zbieg okoliczności? Jego Geonauci nabrali dla nas nowego znaczenia. Te małe figurki są dla nas symbolem mądrych i aktywnych ludzi. Siedzą lub stoją na marmurowych podstawkach i reprezentują tą lepszą część cywilizacji. Wydają się czekać na prośbę o pomoc i są gotowi jej udzielić. Wyglądają jak mędrcy, którzy sobie poradzą i doradzą innym.

W piętnastą rocznicę naszej działalności, przy okazji piątej edycji konferencji, która jest naszą najlepszą wizytówką, rozdaliśmy Geonautów kolejnym wybitnym idolom, którzy poświęcili niewidomym wiele lat pracy. To tylko małe dzieło sztuki, ale ile tam dobrych myśli i wdzięczności! Geonauci staną na widocznych miejscach w domach naszych idoli, by ideą pomagania, rozumienia innych zarazić kolejnych ludzi.

7. KONCERT MATE.O

W trakcie trwania konferencji wystąpił na żywo Zespół Mate.O. Zespół Mate.O a raczej Mateusz Otremba zadebiutował na scenie muzycznej w 1997 roku. Od tamtej pory nagrał 3 autorskie albumy: „Totalne uwielbienie” (1997), „Jesteś dobry dla mnie” (2002), „Zapominam siebie” (2006). W 2004 roku wydał singiel w wersji anglojęzycznej "Acoustic Summer 04".

Od 10 lat regularnie koncertuje w kraju m.in. kilkakrotnie brał udział w prestiżowych festiwalach: Slot Art. Festiwal (Lubiąż), Song Of Songs (Toruń), Festiwal Muzyki Dobrej (Warszawa), Colours of Ostrava (Czechy), Festiwal Stróżów Poranka (Chorzów), a także występował w licznych klubach muzycznych, salach koncertowych, kościołach czy imprezach plenerowych. W 1999 roku rozpoczął międzynarodową działalność koncertową występując czterokrotnie w Stanach Zjednoczonych (ostatni koncert w listopadzie ubiegłego roku w Chicago wraz z Mieczem Szczęśniakiem i Beatą Bednarz), Kanadzie, Niemczech, Wielkiej Brytanii (listopad 2006), na Czechach, Słowacji, Ukrainie oraz Białorusi. Kilkakrotnie brał udział w solowych projektach, występując w Stanach Zjednoczonych wraz z Natalią Niemen. Mate.o był wielokrotnie zapraszany na nagrania oraz wspólne występy przez wielu cenionych polskich artystów, m.in. Mieczysława Szczęśniaka, New Life M, TGD, Beatę Bednarz (Big Stars), Joachima Mencla, Natalię Niemen, Deus Meus, Marcina Pospieszalskiego, Saruel, Arkę Noego. Jego twórczość jest często wykorzystywana na płytach i koncertach m.in. chóru TGD (Trzecia Godzina Dnia), z którym od wielu lat występuje, jako solista wraz z Mieczysławem Szczęśniakiem i Beatą Bednarz, biorąc udział w telewizyjnych projektach pod kierownictwem Elżbiety Skrzętkowskiej (Szansa Na Sukces). Można go było zobaczyć także w licznych koncertach TVP, oraz programach publicystyczno- rozrywkowych (m.in. Pytanie na śniadanie, Kawa czy Herbata, Warto Rozmawiać, I ty możesz mieć super dziecko).

Muzykę zespołu można zaliczyć do nurtu pop-jazz. Ich twórczość nasycona jest ciekawymi pomysłami i aranżacjami, oraz niebanalną oprawą tekstową. Mateusz śpiewa fantastycznie - raz go usłyszycie i już nigdy nie zapomnicie. Ma niezwykle charakterystyczny głos i jest zawsze bardzo sugestywny. Gdy to robi, ma się uczucie, że robi to tylko dla nas. Kiedyś takie wrażenia wywoływał Czesław Niemen, którego tak nam brakuje, a Mateusz jest jego zięciem. Czy to przypadek? Pewnie nie, zważywszy na ten ogromny talent.

8. FIRMA I PRODUKT V EDYCJI KONFERENCJI – IGOR BUSŁOWICZ

W okresie poprzedzającym V edycję konferencji Fundacja ogłosiła dwa konkursy. W pierwszym konkursie środowisko inwalidów wzroku w Polsce miało wskazać firmę spośród reprezentowanych na konferencji, która w okresie od poprzedniej edycji najbardziej przyczyniła się do rozwoju tego środowiska. Takie przyczynianie się mogło polegać na przykład na dostarczaniu naprawdę innowacyjnych, nowoczesnych produktów ułatwiających niewidomym lub słabo widzącym pracę i życie, albo wręcz otwierających przed nimi zupełnie nowe perspektywy. W tym konkursie doceniane było również to, jak mądrą i przewidującą

politykę prowadzi dana firma na polskim rynku, by jej produkty były dla Polaków rzeczywiście dostępne. W drugim konkursie typowano produkt V edycji konferencji, tj. program lub urządzenie, które pojawiło się w okresie od poprzedniej edycji. Chodzi o produkt, który już zdobył uznanie środowiska, lub jest jeszcze nowy, ale środowisko ocenia, że będzie miał dla niego duże znaczenie w najbliższej przyszłości.

Oba konkursy były przeprowadzone w ten sposób, że przedstawiciele inwalidów wzroku zgłaszali swoje typy do Fundacji. Jury analizowało zgłoszone typy i spośród nich dokonało wyboru trzech firm i trzech produktów. Jury pracowało w następującym składzie:

- Marek Kalbarczyk - Prezes Fundacji,
- Sylwester Peryt – Dyrektor Fundacji,
- Anna Tomaszewska – Dyrektor Szkoły dla Dzieci Słabo Widzących w Łodzi,
- Jan Omieciński – ekspert Ministerstwa Edukacji Narodowej w dziedzinie sprzętu rehabilitacyjnego dla inwalidów wzroku.

Rozstrzygnięcie pierwszego konkursu

Najlepszą firmą V edycji konferencji została amerykańska firma Freedom Scientific, będąca czołowym w świecie producentem oprogramowania i sprzętu dla niewidomych i słabo widzących. Doceniono przełomowe dla naszego środowiska znaczenie już oferowanych przez tę firmę produktów takich jak cały czas ulepszany program JAWS do odczytu ekranu, jak również proces stałego rozwoju takich produktów jak notatniki najpierw serii Braille'n Speak/Braille Lite, a następnie PAC Mate. Zwrócono uwagę również na to, że zwycięska firma zaprezentowała w Polsce nową rodzinę swoich produktów, jakimi są powiększalniki elektroniczne. Firma Freedom Scientific zawdzięcza swoje zwycięstwo również temu, że gdy na polskim rynku było naprawdę trudno, pomogła mu się rozwinąć, przez dłuższy czas utrzymując na JAWSa najniższe ceny w Europie.

Drugie miejsce w tym konkursie przypadło angielskiej firmie Dolphin Computer Access. Wyróżniono ją za to, że od końca lat 80-tych ubiegłego wieku w różnorodny sposób pomaga otwierać oczy polskich niewidomych. Na początku były to DOSowe programy: Hal – program do odczytu ekranu i Lunar – program powiększający. Później przyszedł czas na ich wersje pod Windows. Środowisko doceniło program Supernova, będący jednocześnie programem powiększającym i czytającym ekran,

który znalazł się w wielu szkołach i u wielu użytkowników indywidualnych. Zauważono również nową linię produktów firmy Dolphin, służących do konwersji dokumentów z postaci dostępnych dla widzących na postaci dostępne dla inwalidów wzroku. Uwzględniono, że firma Dolphin bierze pod uwagę realia polskiego rynku i chociaż ma ogólnoswiatowy cennik na swoje produkty, dla polskiego rynku zawsze jest przychylna i ustala specjalne niższe ceny.

Trzecie miejsce w konkursie „Firma V edycji konferencji” Jury przyznało polskiej Firmie AutoID z Krakowa. Uhonorowano ją za to, że dostarczyła niewidomym i słabo widzącym tak dobry i potrzebny im program, jakim jest FineReader. Trafił on do wielu szkół, w których uczą się dzieci mające problemy ze wzrokiem, jak również pod strzechy mnóstwa indywidualnych użytkowników. W uzasadnieniu werdyktu podkreślono, że FineReader znalazł się w środowisku polskich niewidomych w powszechnym użyciu. Jedni korzystają z syntezy, inni z monitorów brajlowskich. Obie grupy używają FineReadera do skanowania i rozpoznawania tekstów, które chcą przeczytać.

Rozstrzygnięcie drugiego konkursu

Tytuł najlepszego produktu V edycji konferencji przyznano Krzysztofowi – bardzo dobremu syntezytorowi polskiej mowy włoskiej firmy Loquendo. Krzysztof znalazł uznanie w uszach posiadaczy udźwiękowionych komórek. Dzięki Krzysztofowi zainstalowanemu w komórce niewidomi mogą być prawdziwie mobilni. W każdej chwili mogą przeczytać otrzymany SMS, dowiedzieć się, kto dzwoni, i znaleźć drogę nawet w nieznanym terenie.

Drugie miejsce w konkursie przyznano graficznemu monitorowi dotykowemu DV-2 japońskiej firmy KGS. Powszechnie znane w środowisku są monitory brajlowskie, natomiast monitor graficzny umożliwia niewidomym dostęp do informacji wyświetlanych graficznie na ekranie komputera. Możemy więc teraz poznawać mapy i analizować wykresy. Niewidome dziecko może „zobaczyć”, jak „wyglądają” na

przykład warzywa czy owoce. Spośród kilku monitorów graficznych produkowanych na świecie DV-2 wyróżnia się największym wyświetlaczem o wielkości 32 na 48 punktów i bardzo szybkim czasem reakcji, dzięki czemu można na nim obserwować grafikę zmieniającą się w czasie rzeczywistym.

Trzecie miejsce w rywalizacji produktów V edycji konferencji zdobył UltraCane angielskiej firmy Soundforesight. Jest to specjalna nasadka na białą laskę. Wyposażona jest ona w moduł ultradźwiękowy i dwa wibratory. Jest to nowy produkt, który pozwoli na przełom w podejściu do orientacji przestrzennej. Tradycyjna biała laska zapewnia bowiem niewidomemu zdobywanie informacji o otaczającej przestrzeni jedynie w zasięgu laski. Ultracane można natomiast nastawić na wyczuwanie przeszkód w odległości dwóch albo czterech metrów, dzięki czemu niewidomy zdobywa dodatkowe informacje o przeszkodach znajdujących się nisko lub wysoko. Informują o nich dwa wspomniane wibratory.

9. ZAPIS PRZEMÓWIEŃ WYSTAWCÓW I REFERATÓW GOŚCI:

9.1 METODY WSPOMANIAGA WCZESNEGO ROZWOJU U DZIECI NIEWIDIOMYCH I SŁABOWIDZĄCYCH - ALDONA GRZYCKA-BESZTERDA, OŚRODEK SZKOLNO-WYCHOWAWCZY DLA DZIECI NIEWIDOMYCH IM. SYNÓW PUŁKU W PÓŁTUSKU

Może się wydawać dziwne poruszanie problemu wczesnego wspomagania rozwoju dzieci na konferencji dotyczącej zastosowania nowoczesnych technologii w

rehabilitacji osób niewidomych. Ja czuję się nieco zażenowana mówiąc na ten temat w tym właśnie miejscu. Tym bardziej, że temat mojego wystąpienia brzmi:

Zabawa i zabawki, jako podstawa przygotowania do pełnego uczestnictwa w procesie edukacji dzieci niewidomych i słabowidzących na podstawie doświadczeń Zespołu Wczesnej Interwencji w Ośrodku Szkolno Wychowawczym dla Dzieci Niewidomych w Owińskach.

Jak powiedział Glenn Doman: „**Pierwsze osiem lat życia rozstrzyga o całym późniejszym rozwoju dziecka**” - postanowiliśmy więc postawić tezę:

Aby w przyszłości niewidomy i słabowidzący uczeń mógł korzystać z najnowszych osiągnięć technicznych, musi być dobrze przygotowany przez specjalistów pracujących w Zespołach Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka w Ośrodkach dla Dzieci Niewidomych i Słabowidzących.

Zadajemy sobie w związku z tym pytanie:

Jak osiągnąć gotowość dziecka do pracy z nowoczesnymi środkami technicznymi?

Musimy pamiętać, że **główną aktywnością dziecka jest zabawa**

Przyjrzyjmy się więc **czym bawią się nasze dzieci i do czego przygotowuje je zabawa.**

Począwszy od najwcześniejszych chwil życia dziecka ważną rolę odgrywa właściwe zorganizowanie przestrzeni dziecka. Na slajdach prezentowany jest tzw. Little Room czyli Mały Pokoik oraz różnorodne maty edukacyjne zarówno gotowe jak i wykonywane samodzielnie przez rodziców i terapeutów wczesnego wspomagania. Prezentowane są również inne pomoce zachęcające dziecko do poznawania przestrzeni.

Na kolejnych slajdach prezentuję zabawki dla najmłodszych dzieci – aktywizujące do sięgania, chwytania, manipulowania. Wiele gotowych zabawek przeznaczonych dla dzieci widzących można z powodzeniem wykorzystać dla dzieci niewidomych. Jednakże własnoręcznie wykonywane zabawki, mimo że znacznie mniej atrakcyjne w swej formie poprzez to, że są specjalnie dedykowane dla dzieci niewidomych i słabo widzących często są niezastąpione. Dają możliwość stymulowania wzroku poprzez użycie dużych kontrastów oraz stymulowania dotyku poprzez użycie różnorodnych materiałów i faktur.

Osobnym zagadnieniem i niezwykle ważnym są zabawki wprowadzające dzieci niewidome poprzez zabawę w świat liter, świat znaków brajlowskich. Na slajdach prezentowane są klocki z dodatkowymi oznaczeniami brajlowskimi oraz klocki tzw. TACK-TILES.

Brakuje również książeczek dostosowanych dla najmłodszych dzieci. Marzy nam się wprowadzanie małego dziecka w świat książek poprzez wspólne z nim czytanie i oglądanie dedykowanych mu książeczek atrakcyjnych dla niego.

Na slajdach prezentowane są książki wykonywane samodzielnie przez rodziców i terapeutów – książeczki „produkowane” w jednym egzemplarzu. Marzy nam się sytuacja, w której rodzic może otrzymać takie książeczki i poświęcić czas na wspólną zabawę z dzieckiem.

Prezentuję również książeczki wykonane wg pomysłu Siostry Elżbiety Więckowskiej z Lasek i naszej koleżanki Aliny Talukder – są to książeczki, przy których wykonaniu wykorzystano właśnie wysokie technologie informatyczne. Niestety tego typu książeczki, też nie są dostępne dla rodziców.

Na koniec chcę wspomnieć o sprzęcie, z którego chętnie korzystamy podczas zarówno diagnozy jak i terapii dzieci słabo widzących. To tak zwany Light Box czyli Stolik Podświetlany. Jest to świetna pomoc pomagająca dzieciom z resztkami wzroku uczyć się rozpoznawania kształtów, kolorów, figur. Jak widać na slajdach dzieci są autentycznie zainteresowane, a i rodzice uczestniczący wraz z nimi w tych zajęciach mają wiele satysfakcji widząc wyraźne postępy swojego dziecka. Nasz Zespół jest dzięki osobistemu zaangażowaniu pana Marka Kalbarczyka szczęśliwym posiadaczem takiego właśnie nowoczesnego Stolika.

Swoje wystąpienie chciałabym zakończyć krótkim stwierdzeniem: **dajmy SZANSE najmłodszym!**

9.2 PREZENTACJA FIRMY FREEDOM SCIENTIFIC

Wiodąca firma zajmująca się oprogramowaniem i urządzeniami specjalistycznymi dla niewidomych i słabowidzących. Zatrudnia między innymi niewidomych informatyków dzięki czemu produkty Freedom Scientific cechują się wyjątkową dbałością o funkcjonalność użytkownika.

Jest liderem na rynku oprogramowania udźwiękowiającego i ubrajlawiającego. Program Jaws od lat zajmuje czołowe miejsce na świecie. Inne produkty to między innymi: program Magic, notatnik brajlowski Pac Mate, monitor brajlowski Focus, urządzenie lektorskie SARA, powiększalniki przenośne OPAL i stacjonarne TOPAZ.

9.3 DOSTOSOWANIE INFRASTRUKTURY UNIWERSYTECKIEJ DO POTRZEB OSÓB NIEWIDOMYCH I NIEDOWIDZĄCYCH - JURAND B. CZERMIŃSKI, UNIWERSYTET GDAŃSKI

Rola społeczna uniwersytetu

Uniwersytet łączy w sobie dwie współlistniejące funkcje: edukacyjną i naukową. Pierwsza z nich - edukacyjna – winna być uznawana za priorytetową, bowiem druga w postaci izolowanej występuje w licznych instytucjach naukowych takich jak Akademia Nauk, czy badawcze instytuty resortowe. Nadrzędność podsystemu edukacyjnego, bez którego żadna uczelnia nie ma racji bytu, czyni uniwersytety instytucjami otwartymi na otaczające je społeczeństwo. Ta otwartość wprowadza do uniwersytetów szeroką strugę – nazwijmy tu ich dość ogólnie – interesantów. To właśnie im uniwersytet zamierza wykreować wizję przyszłego życia; wizję rozwoju osobowości, która ma zmienić przyszłość kraju i przyszłość świata. Aspirując do bycia instytucją *par excellence* demokratyczną żaden uniwersytet nie może sobie pozwolić na najdrobniejszy nawet akt nietolerancji. W szczególności można być pewnym, że żadna władza nie zdobędzie się na jakiegokolwiek oficjalne deklaracje, które mogły być poczytane za akty dyskryminacji osób niewidomych. Współczesne media państw demokratycznych z bezwzględną skrupulatnością śledzą życie publiczne czekając na najdrobniejsze potknięcie kogokolwiek „stojącego na świeczniku”. W tym elemencie baczny obserwator winien dostrzec pierwszy podstawowy element swego pierwszego potencjalnego sukcesu.

Kto opanuje umiejętność wpływania na mowę mediów – ten ma największe szanse na sukces publiczny i realizację swych zamiarów. Kluczem do tego sukcesu jest niezwykle sprawne operowanie językiem mówionym. Z góry należy przestrzec przed żywiołowym hołdowaniem takim postawom. Nadmierny wysiłek skierowany na *Public Relations* grozi szybką utratą krytycyzmu wobec własnych poczynąń i kumulacją zaniedbań w pracy organicznej. Odbiorca polityki uniwersyteckiej jednak nie tylko chce słyszeć słowa uświadamiające społeczeństwu wagę poruszanych problemów, ale również chce osobiście odczuć efekty tej polityki.

Koniecznym więc staje się uzupełnienie wizjonerstwa właściwie zaprojektowanymi i zrealizowanymi projektami. W tym wypadku kluczem do sukcesu jest niezwykle sprawne operowanie językiem pisanym. Zbalansowane połączenie obydwu wzmiankowanych kategorii staje się **sukcesem zagregowanym**, mającym w sobie składowe pochodzące od grup zarządzających o różnych kwalifikacjach i często znajdujących się na różnych piętrach drabiny społecznej uniwersytetu. Odpowiednio nagłośniona przez media realizacja konkretnych zamierzeń modernizacyjnych, zgodnie z oczekiwaniami społecznymi podstawia pod publiczną weryfikację wykonane zadania, umożliwiając zebranie opinii i korektę pierwotnych założeń projektu.

O czym przyszły Kierownik Projektu powinien pamiętać

Z zamieszczonych wyżej uwag wynika, że cel jakim jest uczynienie wyższej uczelni miejscem przyjaznym dla osób niewidomych, a w ogólności dla osób niepełnosprawnych, może liczyć na społeczną akceptację i bardzo przyjazne traktowanie przez media. Z tym większym zastanowieniem każda osoba wchodząca w taki temat próbuje zrozumieć, dlaczego do chwili obecnej tak mało instytucji akademickich może poszczycić się jakimiś znaczącymi - w potocznym rozumieniu tego terminu - sukcesami.

Można by zaryzykować stwierdzenie, że w zasadzie istnieje powszechna, niepisana zgoda co do tego, że udany przebieg jakiegoś przedsięwzięcia jest wynikiem równoczesnego zaistnienia szeregu sprzyjających okoliczności, czy też czynników. Teza ta pozostaje w dość osobliwej relacji do stającej się komunałem opinii, że sukces jest wynikiem pojawienia się "właściwego człowieka, we właściwym czasie na właściwym miejscu". Takie przypadki są oczywiście znane. Wystarczy przypomnieć tu historię towarzyszącą powstaniu pisma brajlowskiego, założenia ośrodka w Laskach, czy w końcu całkiem niedawno - Akademii Podlaskiej. O ile w pierwszym przypadku czynnik ekonomiczny był na poziomie zerowym, - o tyle w dwóch następnych odgrywał i odgrywa po dziś dzień niebagatelną i raczej coraz bardziej dominującą rolę.

Jeśli zatem przyszły kierownik projektu nie zajmuje wysokiego, samodzielnego stanowiska i nie jest jednoosobowym dysponentem poważnych funduszy, to winien przygotować się na potencjalne zaistnienie sytuacji, które mogą go spotkać. Na początku wymienimy znane na świecie, żartobliwe zastawienie sześciu cech, które jakoby dotyczą każdego projektu:

1. Dziki entuzjazm
2. Pierwsze trudności
3. Całkowite zawalenie się projektu
4. Szukanie winnych
5. Karanie niewinnych
6. Nagradzanie tych, którzy w projekcie w ogóle nie brali udziału

Z powyższego żartu z pewnością warto wyciągnąć dla siebie jedno zalecenie: od samego początku należy dołożyć wszelkich starań, by usuwać swą osobę w cień i

powiększać rolę innych osób. Może to i dostarczy sporo wewnętrznej goryczy, ale sukces końcowy ma wielką szansę znaleźć się dosłownie w zasięgu ręki - wszystkich, tylko nie inicjatora projektu. Nie ma w tych słowach nic odkrywczego. Wystarczy wspomnieć Kazanie na Górze sprzed 2000 lat: "Błogosławienie cisi, albowiem oni posiadą ziemię". W tym samym tonie dawał zalecenia Northcote Parkinson w swym osławionym "Prawie Parkinsona". Wreszcie warto przytoczyć ostatnią scenę filmu Kurosawy "Siedmiu samurajów". Z dwóch pozostałych przy życiu - młodziutki samuraj odzywa się do starego samuraja: "Zwyciężyliśmy!". Ten w odpowiedzi mówi mu "Mylisz się. Prawdziwymi zwycięzcami są oni" - i pokazuje na wieśniaków wioski, których bronili.

Teraz kilka praktycznych rad.

Żadnego projektu nie zaczynać w pojedynkę. W ogromnej większości przypadków, sami nie zrobicie praktycznie nic wartościowego. Do współpracy należy sobie poszukać ludzi mających komplementarne (dopełniające się) uzdolnienia. W zespole winna znaleźć się co najmniej jedna osoba znająca dobrze języki obce, najlepiej angielski i co najmniej jedna osoba, która już prowadziła jakiś projekt. Zespół musi posiadać osobę potrafiącą w żelazny sposób zarządzać pieniędzmi i terminarzem prac oraz rozliczeń. Na tego rodzaju funkcję dobrze nadają się osoby o cechach despotycznych.

Każdy projekt można rozpoczynać nie mając ani grosza (faza studialna). Obecne tendencje w finansowaniu projektów nawet oczekują wykazaniem się jakiegoś już funkcjonującego prototypu. Może to być niekiedy prototyp utworzonej nowej struktury organizacyjnej. Bardzo dobrym sposobem startu jest dowieszenie się do cudzego projektu. Wtedy może zaistnieć konieczność pewnej nagięcia swych pierwotnych założeń do cudzego tematu.

Świat się nieustannie zmienia, a w nim technologie wspierające osoby niepełnosprawne zmieniają się wręcz w zawrotnym tempie. Realizowany przez grupę inicjatywną projekt winien możliwie szybko ulec instytucjonalizacji, powinien zostać trwale wbudowany w system administracyjny uczelni, otrzymać etatowych pracowników na bezterminowych kontraktach i regularne przydziały środków budżetowych na modernizację sprzętu oraz oprogramowania, a także na materiały eksploatacyjne.

W obecnym systemie oceny wartości pracy środowiska akademickiego Polski posunięciem ze wszech miar wartościowym jest możliwie szybkie przekształcenie zespołu projektowego w Rektorską lub Senacką Komisję i powołanie do kierowania nią jakiegoś naukowca cieszącego się powszechnym uznaniem i mającego wpływ na najwyższe władze uczelni.

Przygotowania i oczekiwania

Z perspektywy 11 lat własnych doświadczeń mogę powiedzieć, że obecnie łatwiej jest znaleźć na polskiej uczelni sprzęt dla niewidomych, niż samych niewidomych. O ile osób niedowidzących jest całkiem słuszną reprezentacją, o tyle osób całkowicie niewidomych jest u nas zdecydowanie znikoma liczba. W tym miejscu nie zdobędę się na odwagę, by stwierdzić, że uczelnie polskie są już otwarte na przyjęcie szerokiego, pod względem zainteresowań, spektrum osób niewidomych. Tak z pewnością nie jest. Obawiam się jednak, że znikoma liczba niewidomych kandydatów na studia jest efektem połączonych zaniedbań wszystkich szczebli edukacji: od domu po studia. Wśród mnogości czynników wpływających na tą mało pocieszającą statystykę, szczególnie negatywną rolę jestem skłonny przypisywać nieumiejętności interpretacji przez pedagogów i opiekunów świata widzialnego i niedostatecznym ćwiczeniu umiejętności tworzenia uogólnień.

Potencjalne trudności

W polskich warunkach osoba niewidoma włączająca się w społeczność studencką napotyka na szereg uciążliwych barier, które można pogrupować następująco:

1. Bariery logistyczne

- a. wynikające z odległości pomiędzy poszczególnymi punktami zajęć dydaktycznych i ograniczeń czasowych
- b. wynikające z braku właściwych procedur administracyjnych (na przykład: brak możliwości składania i otrzymywania dokumentów w postaci elektronicznej zamiast dokumentów czarnodrukowych)
- c. wynikające z braku wdrożenia odpowiednich technologii informatycznych na poziomie uczelni (brak wdrożonego systemu podpisu elektronicznego, przestarzały system obsługi finansów, płac, danych osobowych itp.)

2. Bariery psychologiczne:

- a. wynikające z nie przygotowania osób niewidomych do zetknięcia się z nieprzewidywanymi trudnościami (osoba na korytarzu głośno protestuje, że nie życzy sobie obecności psa-przewodnika, bo ma uczulenie na sierść psa)
 - b. wynikające z nieumiejętności reagowania administracji uczelnianej na potrzeby osób niewidomych (np. żądanie, by niewidomy nie wyprowadzał psa-przewodnika na trawnik przed budynkiem wydziału)
 - c. wynikające z niechęci nauczycieli akademickich do publikowania materiałów dydaktycznych w postaci elektronicznej i do udzielania zgody na nagrywanie wykładów (przywoływany jest tu argument o ochronie własności intelektualnej).
3. Bariery informacyjne - utrudnienia w dostępie do informacji (do dokumentów, identyfikatorów)
- a. braki w wyposażeniu biblioteki i ogólnodostępnych studenckich sal komputerowych w sprzęt specjalistyczny (powiększalniki ekranu dla osób niedowidzących, linijki brajlowskie, czytniki ekranu, synteza mowy)
 - b. znikoma liczba podręczników akademickich i innych pomocy dydaktycznych adaptowanych do potrzeb niewidomych, spowodowana brakiem odpowiedniej polityki oceny dorobku dydaktycznego i naukowego nauczycieli akademickich

- c. braki w wyposażeniu wind w brajlowskie oznakowanie klawiszy i głosowe informowanie o piętrze na którym zatrzymała się winda
- d. braki w wyposażeniu uczelni w makiety, czy plany dotykowe kampusów i pojedynczych budynków
- e. braki w oznaczaniu brajlem drzwi na korytarzach
- f. braki wynikające z ograniczenia pewnych ogłoszeń wyłącznie do kartki przyklepionej do drzwi (np. "Zajęcia przeniesione do sali 301")

Zaobserwowane hierarchie

Dzięki programom pomocy typu HOMER polski niewidomy student jest już na ogół nieźle wyposażony w sprzęt osobisty i nasz doświadczenia zdają się wskazywać, że na razie nie ma specjalnej potrzeby dublować takiego wyposażenia na terenie uczelni. są podstawy do przypuszczeń, że zapotrzebowanie na sprzęt specjalistyczny w bibliotekach uszeregowany "od najbardziej potrzebnego do najmniej potrzebnego jest następujące:

powiększalniki tekstu>powiększalniki ekranu do katalogu online>**drukarka brajlowska**>sprzęt do rozpoznawania tekstu czarnodrukowego>

Powyższa hierarchia przeczy przyjętej przez nas 10 lat temu strategii zaczynania od utworzenia bardzo drogiego, kompletnie wyposażonego stanowiska komputerowego z linijką brajlowską, programem czytającym ekran, syntezą mowy, skanerem z OCR oraz dobrą drukarką brajlowską. Z pewnością z pierwotnego wyposażenia swój egzamin w pełni zdała tylko drukarka brajlowska. Reszta w naturalny sposób przyszła wraz z pierwszym etatem, jako wyposażenie stanowiska pracy.

Podsumowanie

Czekająca nas praca nad uczynieniem uczelni polskich przyjaznymi jest ogromna. Nie jest to jednak praca tylko techniczna. Obawiam się, że czynnik ludzki jest tu decydujący. Absolutnie niewymiernym obszarem jest standaryzacja, zwłaszcza w kontekście procesu bolońskiego. Kodowanie komunikatów i ich reprezentacja narodowa, to obszary prawie nie dotknięte. Przekonały się o tym aż nazbyt dobrze biblioteki próbując ujednolicić system wyszukiwania przedmiotowego książek w skali międzynarodowej. Koniec tych prób był niezwykle smutny: w niepojęty sposób najpierw bibliotekarze wypaczyli, a następnie całkowicie odrzucili genialną koncepcję Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątej, autorstwa Paula Otleta.

9.4 FIRMA ALTIX – WIDZIEĆ WIĘCEJ!

Firma ALTIX została założona z inicjatywy niewidomych informatyków w 1989 roku. Jesteśmy największą firmą w Polsce zajmującą się dystrybucją elektronicznego sprzętu dla inwalidów wzroku.

W roku 2007 otworzyliśmy nowe punkty handlowe w: Białymstoku, Gdańsku, Katowicach, Lublinie, Szczecinie, Toruniu, Wrocławiu. Obecnie Altix ma swoje oddziały w 13 województwach, w 2008 planujemy otwarcie nowych, aby być bliżej naszych klientów. Zatrudniamy ponad 40 osób, w tym 15 niepełnosprawnych – zostaliśmy nagrodzeni znakiem „w pełni zaradni”, uhonorowani nagrodą „Tele@” przyznaną przez fundację „Fuga Mundi, a notatnik brajlowski PAC Mate został wyróżniony podczas targów REHMED 2006. Jesteśmy dystrybutorem sprzętu i oprogramowania dla inwalidów wzroku takich firm jak: Freedom Scientific, Optelec, Dolphin, Dancing Dots, KGS Corporation, Zychem, Howe Press, Index, View Plus, Bones, Plextor, CareTec, a także sprzętu komputerowego firm: Dell, NTT System i innych.

Altix podczas 5 edycji konferencji „Reha for the Blind in Poland” z przyjemnością zaprezentował kilka elektryzujących nowości :

- **Jaws w polskiej wersji 9 w pełni obsługującej system Windows Vista - uzbrojony w nowe przydatne funkcje:**
 - Kopiowanie tekstu dokumentów HTML z zachowaniem formatowania
 - Usprawniona obsługa baloników informacyjnych
 - Rozbudowana obsługa Kalendarza w Outlook 2007 i Outlook 2003
 - Centrum obsługi urządzeń z systemem Windows Mobile
 - Większa wydajność w Microsoft Word
 - Klawisze szybkiej nawigacji do obsługi zakładek w Microsoft Word
 - Sprawdzanie pisowni w brajlu w Microsoft Word
 - oraz wiele innych...

➤ **Speak w całkiem nowej wersji z głosem Jan - w którym:**

- zapewniono nową jakość głosu oraz intonacji
- pliki konfiguracyjne i pliki słownika przechowywane są teraz w folderze użytkownika - dzięki temu każdy użytkownik komputera może mieć osobne ustawienia syntezy i osobny słownik,
- syntezy rozpoznaje liczby rzymskie do 3999 włącznie.
- dodano rozbudowany edytor słownika wyjątków. Przetwarzanie słownika można teraz wyłączyć w oknie konfiguracji Speaka.

Magnetofon pozwala na:

- czytanie tekstu linijka po linijce,
- uruchomienie ciągłego czytania w dowolnym miejscu pliku,
- zamianę tekstu na mowę syntetyczną zapisaną w pliku MP3
- wyświetlanie czytanego tekstu na monitorach brajlowskich

➤ **Euler – pakiet oprogramowania matematycznego (Homer i Translator) - nowe możliwości konwersji zapisów matematycznych dla niewidomych:**

- Dzięki Systemowi Homer widzący uzyskują dostęp do wszelkich materiałów i publikacji napisanych przez inwalidów wzroku przy użyciu systemu Brajla.
- Dzięki systemowi Translator inwalidzi wzroku uzyskują dostęp do różnego rodzaju materiałów i publikacji zawierających wzory matematyczne.
- Dzięki systemom Homer i Translator możliwa jest wymiana informacji między widzącymi a niewidomymi zwłaszcza tam, gdzie stosuje się matematykę.

➤ **Notatnik Pac Mate mówi teraz głosem Agaty!**

Jedyny na polskim rynku notatnik dla niewidomych z systemem Windows od teraz może używać również syntezy Real Speak. Użytkownik sam wybiera, z którego syntezy w danej chwili chce korzystać.

O wszystkie nowe oraz już zasłużone, rehabilitacyjne rozwiązania dla niewidomych i słabowidzących można pytać w naszych punktach handlowych i konsultacyjnych na terenie całego kraju. Zapraszamy!

Altix Sp. z o. o.
Ul. Chlubna 88
03-051 Warszawa
Tel. 022 676 90 30, 022 676 90 95
www.altix.pl

9.5 FIRMA INDEX – 130 LAT DOŚWIADCZENIA!

Index Braille to firma która zatrudnia 10 pracowników, posiadających więcej niż 130 letnie doświadczenie w produkowaniu urządzeń dla niewidomych. Nasza codzienna praca to: administracja, składanie, testowanie jakości, wysyłka i obsługa naszych urządzeń.

Misja

Nasza misja, to uproszczenie produkcji brajla, włączając komunikację pisemną i edukację, dla osób z całego świata.

Produkty

Nasze produkty to głównie jedno i dwustrunne drukarki brajlowskie, o prędkościach od 50 do 1000 znaków na sekundę, ceny kształtują się odpowiednio między 2900-30 000 dolarów. Wykorzystujemy papier pojedynczy i ciągły. Zapewniamy również oprogramowanie do produkcji brajla takie jak: WinBraille, iBraille oraz Braille Labeler.

Index Braille już od 1982 roku

Index Braille jest pionierem w produkcji drukarek brajlowskich. Gdy zaczynaliśmy produkować drukarki, ich cena była porównywalna z małym samochodem, a te bardziej zaawansowane kosztowały więcej niż ekskluzywny samochód. Dzisiaj nasze produkty są dużo tańsze i dostępne dla wszystkich.

Szacujemy że już ponad 11.000 drukarek firmy Index Braille jest używanych na całym świecie.

9.6 PROBLEMY OSÓB Z DYSFUNKCJĄ NARZĄDU WZROKU W DOSTĘPIE DO MULTIMEDIALNEGO PRZEKAZU INFORMACJI – HENRYK RZEPKA

Mówiąc o trudnościach osób niewidomych w dostępie do multimedialnych treści, trzeba zauważyć, że osoby niewidome posługujące się komputerem, wyposażonym w specjalistyczne oprogramowanie i oprzyrządowanie mogą doskonale posługiwać się informacją elektroniczną. Każda treść w postaci tekstu cyfrowego, może być odczytana brajlem lub odsłuchana przy pomocy mowy syntetycznej. Jednak nawet cyfrowy tekst może sprawić trudności podczas próby jego odczytania. Wszystkie zapisy nieliniowe, takie jak wzory matematyczne, fizyczne, czy zapis nut nie będą możliwe do odczytania. Barięą jest tu jednak specyfika pracy głównego programu wspierającego niewidomych, Screen Readera. Osoby widzące posługujące się tego typu zapisami, interpretują w procesie odczytywania wieloliniowe wzory itd. Taka postać zapisu jest dla osób widzących najwygodniejsza i najkrótsza. Oczywiście można wszystkie wzory zapisać w postaci tekstu, prezentującego te wzory tak jak głośne ich odczytanie, można stworzyć specjalne oprogramowanie tłumaczące wzory matematyczne, fizyczne i chemiczne na zapis brajlowski, ale każda taka zamiana

zapisu graficznego, nieliniowego wymaga każdorazowo specjalnej i umiejętnej adaptacji.

Tekst cyfrowy to najprzyjaźniejsze medium informacji dla osób niewidomych. Wzrost mocy komputerów, wzrost wydajności urządzeń do prezentacji obrazów, także obrazów ruchomych spowodowały, że bardzo łatwo można uatrakcyjnić, wizualny przekaz informacji. Stąd też dokumenty hipertekstowe, na początku wykorzystywane do przekazu tekstowej treści naukowej, zostały wzbogacone o obrazy, animację, dźwięk i są wykorzystywane z powodzeniem w reklamie. To właśnie reklama najbardziej wpływa na rozwój technologii przekazu multimedialnego. Producenci reklam, są też autorami specyficznych technik wykorzystania wielu różnych mediów do przekazu informacji. Użycie wielu mediów w reklamie, ma na celu wzmożenie intensywności przekazu, zaatakowanie wielu zmysłów jednocześnie i oszołomienie odbiorcy bogactwem i nadmiarem wrażeń. Moda na takie właśnie wykorzystywanie multimediów sprawia, że także producenci innych produktów informacyjnych, niebędących reklamą, takich jak wydawnictwa słownikowe i encyklopedyczne, programy edukacyjne i niestety także informacyjne strony internetowe, tworzą je właśnie w taki przeładowany formą sposób. Zupełnie, czy prawie zupełnie pomija się możliwość, multimediów do uzupełniania jednego medium, przekazem informacji innym medium. Jest wiele słowników, wiele encyklopedii multimedialnych, które skądinąd mogłyby dla osób niewidomych stać się doskonałą alternatywą wobec ich odpowiedników papierowych, a które ze względu specyficznej konstrukcji nie są dla użytkowników z dysfunkcją wzroku dostępne. Coraz częściej spotykamy nawet dokumenty tekstowe, książki, dokumenty prawne, które odwzorowując swoje papierowe odpowiedniki, przedstawiają treści w nich zawarte w postaci zdjęć, obrazów stron papierowych. Tego typu publikacje dla osób niewidomych są zupełnie niedostępne.

Problem dostępności stron internetowych, to kolejny przykład na to jak można uatrakcyjniąc przekaz informacji dla jednej grupy odbiorców, utrudnić go innym. Istotne jest to, że czasami jedynie elementy ozdobne, nie istotne dla przekazywanej informacji, powodują jej niedostępność dla osób niewidomych, niedowidzących, starszych i innych. Internet to największa baza informacji. Ważną rzeczą jest by były one dla osób z dysfunkcją wzroku dostępne. Ponieważ dostęp do informacji zamieszczanych na stronach internetowych coraz częściej jest zauważany przez ustawodawcę Unijnego, który przez odpowiednie dyrektywy nakłada obowiązek na instytucje publiczne, by ich strony internetowe były dostępne, mamy dużą szansę poprawy dostępu do tej informacji. Środowisko osób niewidomych przez propagowanie standardów tworzenia stron dostępnych, może podnieść świadomość tworzenia takich stron również tych niepublicznych.

Aby dobrze wyjaśnić problem dostępności stron internetowych, chciałbym przedstawić wymyśloną przeze mnie wspólnie z Jackiem Zadrożnym definicję: „Dostępność stron internetowych, to cecha wynikająca z ich budowy, umożliwiająca pełny, samodzielny, bezpieczny i efektywny dostęp do treści i funkcjonalności, uwzględniająca specyfikę pracy różnych grup użytkowników”.
Zwróćmy uwagę na następujące konsekwencje tej definicji:

1. Ponieważ dostępność to cecha wynikająca z budowy stron internetowych, to jedynie twórca strony może tę dostępność wykonać. Jest on zarazem jedynym odpowiedzialnym za brak dostępności jego strony,
2. Dostępność ma umożliwić pełny, samodzielny, wygodny i bezpieczny dostęp do całej zawartości strony, do treści i funkcjonalności. Stąd wynika, że przedmiotem dostępności jest cała zawartość strony internetowej,
3. Dostępność ma być zapewniona dla każdego użytkownika bez względu na specyficzne możliwości pracy takiego użytkownika. Stąd wniosek, że dostępność nie dotyczy jedynie osób z dysfunkcją wzroku. Dostępność musi być zapewniona zarówno osobom niewidomym i niedowidzącym, jak i wszystkim innym, niesprawnym ruchowo, głuchym itp. Dostępność dotyczy także użytkowników monochromatycznych monitorów, daltonistów, użytkowników starszego sprzętu, czy tekstowych przeglądarek, Palmtopów, telefonów komórkowych i wszystkich innych.

World Wide Web Consortium określa standardy tworzenia stron internetowych. W ramach W3C Powstała grupa robocza WAI Web Accessibility Initiative, która opracowuje zasady i reguły tworzenia dostępnych stron. W 1999 roku powstała pierwsza wersja WCAG, zbioru wytycznych i wskazówek tworzenia dostępnej zawartości stron internetowych. Jest to jedyny pewny sposób zapewnienia powszechnej dostępności do zawartości internetowej.

Tworzone są także alternatywne rozwiązania, takie jak IWR (Intelligent Web Reader) - specjalna udźwiękowiona przeglądarka, oraz specjalne wersje danego serwisu tylko dla niewidomych. Żadne takie rozwiązanie nie likwiduje problemu dostępności stron internetowych. Może zapewnić jedynie dostępność do konkretnych specjalnie przygotowanych stron. Natomiast konstruowanie dokumentów internetowych w oparciu o standardy ma jeszcze jedną istotną korzyść. Twórcy Screen Readerów mogą je zaimplementować w swoich produktach i przez to je udoskonalać. Dzięki temu niewidomy użytkownik otrzymuje lepsze narzędzie, które może wykorzystać w coraz szerszym zakresie. Konstruowanie stron internetowych w oparciu o standardy, oraz implementowanie tych standardów w specjalistycznym oprogramowaniu wspierającym osoby niewidome jest jedynym skutecznym sposobem na korzystną zmianę w dostępności do informacji zawartej na stronach internetowych.

Mówiąc o multimedialności, a szczególnie o dostępności informacji multimedialnej nie sposób nie wspomnieć o systemie DAISY (Digital Access Information System). Stworzony na początku lat dziewięćdziesiątych, system dostępnej informacji cyfrowej łączy przekaz różnych mediów w taki sposób, by odbiorca otrzymał pełną i wygodną w użyciu informację. DAISY jest doskonałym przykładem, jak multimedia mogą wzajemnie uzupełniać się, by informacja w ten sposób przedstawiana, dostępna była dla wielu różnych, pod względem trudności w dostępie do informacji, grup użytkowników. Używane media, tekst cyfrowy, dźwięk i obrazy są tak zsynchronizowane, by prezentowana informacja mogła być poprawnie odczytana przy użyciu różnych czasami mniej sprawnych zmysłów. Multimedia w tym systemie umożliwiają nawet osobom z dużymi dysfunkcjami odczytanie pełnej informacji w alternatywny, dostępny dla nich sposób. Jest wiele typów publikacji DAISY. Istnieją

również narzędzia umożliwiające produkowanie publikacji w tym systemie, jednak wciąż system ten jest niedoceniany w naszym środowisku, a zupełnie nieznany poza nim. Myślę, że warto propagować ten system wśród wydawców i wszystkich, którzy zajmują się produkcją wydawnictw informacyjnych.

Na zakończenie chciałbym jeszcze raz podkreślić, że jedynie uświadamianie problemu w dostępie do informacji multimedialnej oraz popularyzowanie standardów i standardowych rozwiązań osobom, które takie produkty tworzą, może przynieść wymierne korzyści. Bez takiej wiedzy i bez mody na dostępność multimediiów wielkie możliwości przekazu jakie dzięki nim mogłyby uzyskać osoby z dysfunkcją narządu wzroku, nie będą wykorzystywane, a co najgorsze będą używane w taki sposób, który utrudni niewidomym dostęp do informacji.

9.7 FIRMA OPTelec B.V. – PROFESJONALNE POWIĘKSZALNIKI!

Optelec B.V. to znana światowa marka na rynku powiększalników i monitorów brajlowskich.

Produkuje powiększalniki stacjonarne – Clear View +, Sentry i przenośne – Clear Note, Compact +.

Powiększalniki elektroniczne z logiem Optelec to odpowiedź na oczekiwania klientów, mają budowę modułową, dzięki czemu pozwalają na łatwą rozbudowę i zwiększenie funkcjonalności nawet po paru latach, bez konieczności całkowitej wymiany.

Wersje stacjonarne nadają się zarówno do szkoły, jak i do domu, wersje przenośne mogą być funkcjonalnym, a zarazem eleganckim dodatkiem zapewniającym rozczytanie małych napisów np. w sklepie. Firma Optelec ma do wyboru wiele modeli monitorów brajlowskich z serii Braille Voyager oraz Alva.

9.8 FIRMA DOLPHIN – DOSTĘP DLA WSZYSTKICH!

Założona w 1986 w Worcester, Anglia, Dolphin Group teraz ma swoje oddziały w UK, USA i Szwecji. Zatrudnia 60 osób z całego świata. Zakres produktów firmy Dolphin obejmuje technologie dostępu do informacji, wydawania publikacji audio i syntezy mowy. Dolphin jako pierwszy stworzył pełen zakres produktów udostępniających inwalidom wzroku rodzinę systemów operacyjnych Microsoft i dzisiaj Dolphin jest nadal jedyną firmą oferującą pełen zakres oprogramowania ku satysfakcji wszystkich niewidomych i słabowidzących wszystkich użytkowników komputerów.

Dolphin Computer Access

Dolphin Computer Access ma prosty cel: tworzyć oprogramowanie dla inwalidów wzroku aby mogli korzystać z głównych technologii informacyjnych w ich oryginalnej formie. Oprogramowanie firmy Dolphin jest zaprojektowane w taki sposób, aby mogło pracować razem z dostępnym oprogramowaniem komputerowym, udostępnia szeroką gamę programów Windows, poprzez powiększenie, mowę lub Brajla.

Korzystanie z tych samych programów, co ludzie widzący, pozwala na pełną niezależność w edukacji, przemyśle oraz w domu.

Oprogramowanie firmy Dolphin, może być zainstalowane na komputerach PC, laptopach, Palmtopach i urządzeniach typu Smartphone. Jest idealne dla biur, domów oraz popularne w bibliotekach, szkołach i uniwersytetach. Jest proste w instalacji oraz w użytkowaniu, korzysta z aktualnych sprzętowych i programowych standardów Windows. Możesz wybierać pomiędzy kombinacjami powiększenia, mowy i Brajla: można powiększyć obraz, słuchać mowy komputera lub odczytywać Brajla za pomocą opuszków palców.

Dzięki programom udźwiękowiającym, powiększającym oraz ubrajlawiającym firmy Dolphin, użytkownicy mogą korzystać z edytora tekstu, arkuszy kalkulacyjnych, baz danych, internetu i wielu więcej. Program Supernova firmy Dolphin, jest jedynym dostępnym produktem który łączy w sobie program udźwiękowiający, powiększający oraz pełną obsługę Brajla.

Innowacyjność produktów i ekspertyza techniczna, pozwala firmie Dolphin śledzić częste zmiany, które mają miejsce na rynku IT, a co za tym idzie, szybką odpowiedź na zapotrzebowania klientów.

Dolphin Audio Publishing

Dolphin jest liderem na świecie w digitalizacji audio od 1990r. a dziś oferuje szeroką gamę programów do tworzenia oraz cyfrowego odtwarzania w standardzie DAISY.

EaseReader jest odtwarzaczem Digital Talking Book (DTB), który ustanawia standard dla innych odtwarzaczy. Natomiast EasePublisher jest najbardziej zaawansowanym na świecie oprogramowaniem do tworzenia Digital Talking Books. To innowacyjne oprogramowanie pozwala profesjonalistom i amatorom, na tworzenie i publikowanie ich własnych cyfrowych multimedialnych dokumentów. DTB są tworzone, łączone i synchronizowane z tekstem, dźwiękiem oraz obraz, aby stworzyć prawdziwie multi-odczuwalne wrażenia, które są dostępne na każdym poziomie widzenia. Jeden format spełnia wszystkie wymagania i zapewnia elastyczność we wszystkich formatach wyjścia, zapewnia także pełny dostęp, nie będą więcej potrzebne, dodatkowe środki oraz koszt dla wydawcy.

Dostęp dla Wszystkich

Grupa Dolphin bazuje na przekonaniu że zapewnienie wyłączności i niezależności, poprzez innowacje oraz wybór konsumenta, pozwoli jej na kontynuowanie bycia liderem w dostarczaniu oprogramowania.

Działamy w szkołach, uniwersytetach, bibliotekach oraz wielu firmach, tak samo dobrze jak najwięksi dostawcy np.: Microsoft® and Citrix®, gama produktów firmy Dolphin pozwala na pełny dostęp do systemów komputerowych dla wszystkich użytkowników niezależnie od poziomu ich widzenia. To gwarantuje wszystkim organizacjom, dostęp do prawa polityki dostępności, w zgodności z prawem Unii Europejskiej, Wielkiej Brytanii, U.S.A.

Oprogramowanie firmy Dolphin zdobywa wiele nagród, są to produkty takie jak: Supernova Reader Magnifier, Hal Screen Reader, Lunar Screen Magnifier, LunarPlus Enhanced Magnifier, EaseReader DTB player, EasePublisher DTB creator oraz syntezytor mowy Orpheus .

9.9 ZASTOSOWANIE TECHNOLOGII KOMPUTEROWEJ W NAUCZANIU NIEWIDOMYCH MATEMATYKI - DR JAN OMIECIŃSKI (UNIWERSYTET ŁÓDZKI).

Wstęp

Wielu niewidomych ukończyło wydziały matematyczne różnych uczelni i osiągnęło znaczące sukcesy naukowe. Ja również jestem matematykiem. Pracuję na Uniwersytecie Łódzkim. Przez całą swoją edukację, zarówno szkolną, jak i uniwersytecką oraz większość czasu pracy pisałem wszystko pismem Braille'a na papierze używając do tego maszyny brajlowskiej. Jest to metoda skuteczna, ale mająca wiele wad:

- brak możliwości przeczytania tekstu przez osobę widzącą,
- brak możliwości robienia poprawek i uzupełnień,
- duża objętość notatek,
- długi czas dotarcia do potrzebnego fragmentu notatek,
- hałas maszyny przeszkadzający innym uczestnikom zajęć.

Notatnik brajlowski

Obecnie maszynę brajlowską znakomicie zastąpił notatnik brajlowski. - Notatnikiem brajlowskim nazywamy urządzenie elektroniczne wyposażone w wyświetlacz brajlowski niezależnie od typu klawiatury.

Zarówno na notatnikach z brajlowską klawiaturą, jak i klawiaturą qwerty można pisać pismem Braille'a 6-punktowym i 8-punktowym, co pozwala na używanie pełnej brajlowskiej notacji matematycznej. Notatniki pozwalają bez ograniczeń poprawiać

błędy, dopisywać, przenosić i kopiować całe fragmenty tekstu lub szybko je wyszukiwać. Pisanie na nich jest praktycznie bezgłośnie. Wprawdzie mamy tylko możliwość przeczytania w brajlu napisanego tekstu matematycznego, bo oprogramowanie nie potrafi przekazać do syntezy formuł matematycznych, jednak to nie obniża ich przydatności.

Z tak zapisanych tekstów możemy korzystać sami lub przekazać je innej osobie znającej brajlowską notację matematyczną.

System HOMER

System Homer wczytuje dokument napisany w systemie Braille'a, zawierający zarówno tekst zwykły jak i wyrażenia matematyczne, w celu przetworzenia go na postać typograficzną wyświetlaną na ekranie monitora komputerowego lub drukowaną na czarnodrukowych drukarkach. System Homer w połączeniu z programem Latex umożliwia uzyskiwanie Latex'owych plików z plików z tekstem i notacją matematyczną pisanymi systemem Braille'a.

Oprogramowanie to umożliwia udostępnienie tekstów matematycznych pisanych systemem Braille'a osobie widzącej, co pozwala niewidomemu na napisanie klasówki lub kolokwium, które wykładowca mógłby sprawdzić. A więc niewidomy uczeń lub student jest równoprawny swym widzącym kolegom.

Gdy prace matematyczne były pisane brajlem na papierze, tak, jak ja to dawniej robiłem, to jedynym rozwiązaniem było zaraz po napisaniu kolokwium wzięcie go i pójście z prowadzącym zajęcia do jego pokoju i odczytanie, aby je ocenił.

System TRANSLATOR

Oprogramowanie Systemu TRANSLATOR służy do przetwarzania zbiorów wejściowych programów: TeX oraz LaTeX na ich reprezentacje w systemie pisma punktowego dla niewidomych, a także na ich słowne reprezentacje wypowiedziane przez syntezy mowy. Ponieważ jest bardzo wiele odmian tych edytorów matematycznych, to niestety, TRANSLATOR nie jest w stanie przekonwertować tekstów matematycznych napisanych we wszystkich ich wersjach.

Jeśli niewidomy otrzyma wersję cyfrową tekstu napisanego przy użyciu programu LaTeX 2e, to używając programu TRANSLATOR odczyta otrzymany tekst w systemie Braille'a; następnie naniesie swoje poprawki i dokona konwersji nowej wersji tekstu na postać typograficzną za pomocą Systemu Homer.

System Homer i Translator umożliwiają pełną zamianę matematycznych dokumentów z postaci akceptowanej przez osoby widzące na postać zrozumiałą przez niewidomych i odwrotnie.

I Ty możesz być matematykiem

Aby programy systemów Homer i Translator mogły pełnić funkcje konwerterów zbiorów wejściowych programów TeX oraz LaTeX na formaty brajlowskie i odwrotnie, potrzebna jest odpowiednia notacja matematyczna dla niewidomych. Taka notacja została opracowana przez wykonawców tych systemów. Jest ona zgodna z notacją prof. Helmuta Ephesera, ale istotnie poszerzona o brakujące symbole występujące w programie Latech.

Z notacją tą można zapoznać się w poradniku "I Ty możesz być matematykiem, Notacja matematyczna dla niewidomych, Poradnik" napisanym przez Marka Kalbarczyka i Jana Omiecińskiego, a wydany przez Fundację "Szansa" dzięki dotacji MENiS. Poradnik „I Ty możesz być matematykiem” został pomyślany zarówno dla niewidomych użytkowników jak i widzących nauczycieli, dlatego ukazał się w wersji brajlowskiej, czarnodrukowej oraz na płytach CD. Ponieważ jest to poradnik, więc oprócz tabel z symbolami zawiera wiele przykładów ich zastosowań oraz rysunki. Są też teksty dotyczące nowoczesnej rehabilitacji oraz specjalistycznego sprzętu komputerowego.

Bardzo ciekawa jest wersja czarnodrukowa poradnika. Na szczególną uwagę zasługują przykłady zapisane zarówno zwykłym drukiem, jak i brajlowską „czarną” czcionką. Dzięki temu widzący nauczyciel ma pełen obraz brajlowskiej notacji matematycznej.

Matematyczny tekst drukowany

Pozostał jeszcze jeden bardzo istotny problem, który nie wiem, kiedy zostanie rozwiązany i czy w ogóle zostanie rozwiązany. Chodzi o udostępnienie niewidomym matematycznego tekstu wydrukowanego na papierze. Takiego materiału nie można zeskanować i przetworzyć programem OCR do formy akceptowalnej przez system translator lub programy odczytu ekranu. Symbole matematyczne w większości nie są rozpoznawane przez OCR. Nie mówię tutaj o takich bardzo prostych symbolach matematycznych jak: symbol należenia lub zawierania, albo greckie litery: alfa, beta, gamma itd., które są prawidłowo interpretowane, albo można nauczyć program OCR właściwej ich interpretacji, tylko o bardziej skomplikowanych np. o całce. Niestety, w tej sytuacji konieczna jest pomoc osoby widzącej.

Jak widać z tych kilku przykładów praca niewidomego matematyka jest teraz nieporównanie łatwiejsza. Obecnie wystarcza mi do udziału w seminarium czy do sprawdzenia studenckich prac, bo nauczam przez Internet matematyki, odpowiednio oprzyrządowany komputer i notatnik brajlowski.

9.10 FIRMA IVO SOFTWARE – LUDZKI GŁOS KOMPUTERA!

IVO Software jest najszybciej rozwijającym się polskim producentem technologii związanej z syntezą mowy, znajdującej zastosowanie w takich dziedzinach jak: telekomunikacja, edukacja, przedsiębiorczość i rozrywka. IVO Software bazuje na innowacyjnej technologii najwyższej jakości opartej na sztucznej inteligencji.

W roku 2007 firma IVO Software powtórzyła sukces z roku 2006, kiedy to podczas prestiżowego konkursu Blizzard Challenge, nasz flagowy produkt IVONA uzyskał najwyższe noty. Według najwybitniejszych znawców jakość oraz naturalność głosu syntezatora IVONA jest porównywalna z mową ludzką.

Posiadamy ponad 700 000 aktywnych użytkowników na rynku detalicznym, a wersję demo naszego programu pobrało ponad 3 miliony internautów.

Głównym celem firmy jest działalność na rynku amerykańskim oraz na terenach Unii Europejskiej. Na dzień dzisiejszy zyskujemy zagranicznych klientów dzięki syntezatorom w dwóch wersjach językowych: angielskiej i rumuńskiej. W przyszłości planujemy stworzyć aplikacje w innych językach, co jest możliwe dzięki oprogramowaniu, mogącemu w sposób automatyczny tworzyć różne wersje językowe syntezatora.

Historia firmy

Firma IVO Software została założona w 2001 roku przez Łukasza Osowskiego i Michała Kaszczuka. Od początku celem firmy było łączenie osiągnięć naukowych z praktyką biznesową. Oprócz opracowania i wprowadzania na rynek syntezatorów mowy nowej technologii zespół IVO Software postawił sobie za cel spopularyzowanie produktów tego typu.

W roku 2005 IVO Software opracowała syntezator mowy nowej generacji IVONA, którego jakość głosu jest porównywalna z ludzką mową. Następnym krokiem było stworzenie produktu do zastosowania domowego, przeznaczonego na rynek masowy - Expressivo.

9.11 ŚWIAT WYPUKŁYCH OBRAZÓW – „WIDZIEĆ” WIĘCEJ DZIĘKI WYPUKŁYM RYSUNKOM I URZĄDZENIOM UWYPUKLAJĄCYM OBRAZ – ANDRZEJ ZAREMBA

Temat wypukłej grafiki jest tematem nie prostym, ale z pewnością bardzo ciekawym. Od wielu lat osoby zainteresowane tym tematem: naukowcy, nauczyciele, niewidomi śledzą rozwój jaki dokonuje się w tej dziedzinie oraz łamią sobie głowy nad zupełnie nowymi rozwiązaniami, które ułatwiłyby prezentację grafiki osobom niewidzącym. Praca ta nie jest, całe szczęście, bezowocna i dzięki temu istnieją urządzenia, dzięki którym można rzeczywiście „widzieć więcej”.

Prezentacja grafiki niewidomym rządzi się swoimi prawami. Rysunki, ilustracje, mapy muszą być prezentowane w pewnym uproszczeniu. Człowiek posiada ograniczoną zdolność percepcji za pomocą opuszków palców i dlatego też ilość informacji na określonej powierzchni nie może być zbyt duża, w przeciwnym razie obraz będzie nieczytelny.

Aby stworzyć takie grafiki używa się rozmaitych technik. Niektóre z nich są technologiami typowymi dla dużych zakładów wytwórczych – tak jest w wypadku „hurtowego” wytwarzania uwypuklonych map za pomocą obróbki termicznej i mechanicznej tworzyw sztucznych, niektóre polegają na samodzielnym przygotowaniu, np. w szkole przez nauczyciela, potrzebnych pomocy dydaktycznych za pomocą prostych, lub bardziej skomplikowanych urządzeń skonstruowanych do tego celu. W pierwszym przypadku uzyskać można dobrze wykonane i trwałe obrazy, które mogą służyć przez lata. Wadą tego rozwiązania jest wysoki koszt, zupełna nieopłacalność przy małym nakładzie oraz – tak jak w przypadku np. map – konieczność wytworzenia całego nakładu, a co za tym idzie poniesienia ponownie całego kosztu, od nowa w przypadku deaktualizacji. Atutem drugiego rozwiązania jest elastyczność, samodzielność i szybkość wykonania, kosztem mniejszej dokładności, czy trwałości. Jest jeszcze trzecia możliwość, która musiała pojawić się wraz ze wzrostem znaczenia komputeryzacji. Niewidomi od lat korzystają z komputerów, poczty elektronicznej i internetu. Siłą rzeczy, to co dzieje się na ekranie komputera musi być udostępnione, korzystają więc ze specjalnych programów udźwiękowiających oraz monitorów brajlowskich do wyświetlania tekstu. Nie mniej jednak na ekranie nie jest wyświetlany tylko tekst, jest tam całkiem sporo grafiki której niewidomi też „są głodni”. Dlaczego nie?

Podczas piątej edycji konferencji „Reha for the Blind in Poland” odwiedzający mogli, dzięki licznej obecności wystawców z całego świata, obejrzeć, zapoznać się właśnie zarówno z tymi rozwiązaniami, które są w Polsce popularne, jak również z takimi, które szerszemu gronu były prezentowane po raz pierwszy. Wspomniane urządzenia można klasyfikować na wiele sposobów, ja postaram się skupić na ich przeglądzie w kolejności od najprostszych technologicznie do tych najbardziej zaawansowanych.

1. Urządzenie - Draftsman – plastikowa ramka przytrzymująca specjalną folię, pod którą znajduje się sprężysta gąbka. Urządzenie potwierdza, że rzeczy najgenialniejsze są z natury najprostsze. Na wspomnianej folii można rysować zupełnie tak samo, jak po zwykłej kartce papieru, z tym, że odkształcona „w dół” przez np. długopis, dzięki temu, że pod nią znajduje się sprężysty materiał, gdy prowadzić linię dalej, odkształcona zostanie – docelowo - w górę i w ten sposób powstała linia będzie, poprzez swoją wypukłość, dostępna dla osoby niewidomej.
2. Tworzenie wypukłej grafiki za pomocą wygrzewarek Zy-Fuse i „puchnącego” papieru Zy-Tex. Technika ta polega na przygotowaniu grafiki na specjalnym – tak zwanym – „puchącym” papierze, który charakteryzuje się tym, że nakreślone linie pod wpływem nagrzewania (papier umieszcza się w specjalnej wygrzewarce) zostają uwypuklone. Rysunki można nanosić ręcznie, jak również za pomocą normalnej drukarki komputerowej. Jedynym warunkiem jest to, aby pisak, czy też toner zostawiały na papierze dużą ilość węgla (dzieje się tak w przypadku ogromnej większości tonerów, pisaki można kupić u sprzedawcy).
3. IVEO – urządzenie, które potrafi udźwiękawiać wypukłą grafikę. Na podłączonym do komputera tablecie IVEO można umieszczać arkusze z różnorodną grafiką – mogą to być mapy, wykresy, przekroje, schematy itp. Dla miejsc charakterystycznych umieszcza się, w odpowiednich polach zainstalowanej na komputerze aplikacji, opisy. Od tej pory, gdy wszystko zostało już opisane, za każdym razem, gdy na urządzeniu położymy konkretny rysunek, można, po naciśnięciu palcem charakterystycznego obszaru, usłyszeć jego opis. Po kolejnym naciśnięciu tego samego obszaru dostępne są dodatkowe informacje. I tak na przykład na mapie Polski obszarem charakterystycznym mogłoby być jakieś województwo – po pierwszym naciśnięciu punktu na tym obszarze słyszany byłby komunikat zawierający nazwę województwa, po kolejnych – podawane byłyby dodatkowe informacje np. o stolicy województwa, innych dużych miastach obszaru, ilości mieszkańców itd. Siłą tego rozwiązania jest jego interaktywność i szerokie zastosowanie.
4. Technologia przyszłości – komputerowe monitory do prezentacji wypukłej grafiki Dot View 1 oraz Dot View 2 (DV 1 i DV 2). Prezentują „na żywo” to, co znajduje się na ekranie komputera. Posiadają wiele trybów pozwalających zarówno na oglądanie zawartości całego ekranu (w dużym uproszczeniu), jak i jego fragmentów (z doskonałym wynikiem). Monitory mają rozdzielczość: 24x36 (DV 1) i 48x36 (DV 2) punktów, co sprawia, że są to urządzenia o największych tego typu wyświetlaczach na świecie. Każdy punkt to w uproszczeniu „igielka”, która wysuwa się z obudowy, gdy na ekranie komputera, w danym miejscu, coś się znajduje i chowa, gdy nic tam nie ma. Dzięki wyjątkowej konstrukcji na monitorze można dotykowo oglądać: pulpit, ikony, wykresy, mapy, zdjęcia, a także można uruchomić jedną z kilku gier np. popularnego „Pac Mana” – komfort zapewnia szybkie odświeżanie monitora.

Osoby z uszkodzonym narządem wzroku – jeśli tylko zechcą, a odpowiednie organizacje pomogą w zakupie odpowiedniego sprzętu – nie muszą mieć problemów z dostępem do informacji. Mogą zbierać wiedzę o świecie na równi z widzącymi, mogą korzystać z zasobów internetu, być członkiem internetowych społeczności, grup dyskusyjnych, wykorzystywać komputer w domu i w pracy. Niemniej jednak osobom, które nie widzą od urodzenia lub wczesnego dzieciństwa trudno jest wytłumaczyć pewne zagadnienia związane z np. kształtami, czy topografią. Z pomocą przychodzi technika i ludzka pomysłowość. Dlaczego niewidomy ma nie wiedzieć lepiej od widzącego, chociażby jak najoptymalniej dojechać z punktu A do punktu B, jakie miasta są po drodze i jakie rzeki trzeba pokonać? Dlaczego ma nie być lepiej wykształcony i sprytniejszy? Aby to osiągnąć musi z pewnością włożyć więcej pracy niż widzący kolega, musi mieć też szansę „zobaczyć więcej” dzięki wypukłym rysunkom i urządzeniom uwypuklającym obraz.

9.12 FIRMA VIEW PLUS TECHNOLOGIES – TEKST I GRAFIKA DLA NIEWIDOMYCH!

View Plus to od wielu lat niezawodne drukarki brajlowskie. Wszystkie drukarki z serii Tiger potrafią drukować zarówno tekst jak i wypukłą grafikę dla niewidomych. Specjalna wersja drukarek – SpotDot drukuje oba zapisy na tym samym arkuszu papieru.

Od pewnego czasu firma rozwija także inny swój produkt – IVEO, które służy do wprowadzania dzieci w świat kształtów. IVEO – to urządzenie do udźwiękowiania wypukłej grafiki, we współpracy z komputerem prezentuje najróżniejsze zagadnienia w formie dotykowej i dźwiękowej.

9.13 FIRMA AUTOID POLSKA – CZARNO DRUKOWE KSIĄŻKI DOSTĘPNE DLA KAŻDEGO!

AutoID Polska powstała w 1999 roku. Jej celem jest dostarczanie kompleksowych rozwiązań związanych z metodami automatycznej identyfikacji. Jest wyłącznym dystrybutorem programu OCR ABBYY FineReader w Polsce.

W realizacji zleceń dla naszych klientów wykorzystujemy sposoby elektronicznego przetwarzania dokumentów (OCR/ICR), znakowania towarów za pomocą kodów kreskowych oraz markerów magnetycznych (RF/ID), identyfikowania

osób za pomocą cech anatomicznych (linie papilarne, obraz tęczówki oka). W obszarze elektronicznego przetwarzania dokumentów bazujemy na bazowych pakietach rozpoznawania tekstów opracowanych przez firmę ABBYY. Wykorzystujemy programy analizujące pojedyncze dokumenty (ABBYY FineReader), masowo powtarzające się formularze, wreszcie wyspecjalizowane aplikacje pisane na konkretne zamówienie. Ofertę naszą uzupełniają aplikacje do archiwizowania dokumentów, wspomagające obieg dokumentów w firmie.

Naszym głównym celem jest przygotowanie systemu w pełni odpowiadającego potrzebom przyszłego użytkownika i jednocześnie systemu, który łatwo daje się zaadaptować do pojawiających się nowych wymagań. Gromadzone przez lata doświadczenia oraz kadra specjalistów z wielu dziedzin pozwala nam skutecznie realizować projekty wymagające integracji różnych technologii.

*Najbardziej precyzyjny program
do rozpoznawania pisma na świecie (OCR)*

Program ABBYY FineReader otrzymał ponad 100 nagród przyznawanych przez czasopisma i magazyny komputerowe na całym świecie, co dowodzi jego wiodącej pozycji na rynku OCR.

System OCR (Optyczne Rozpoznawanie Pisma) szybko i w prosty sposób przetwarza zeskanowane dokumenty drukowane oraz pliki PDF w ich formę edytowalną, przy minimalnym nakładzie sił i kosztów, zachowując ich pierwotny układ.

Idealnym rozwiązaniem dla osób niewidomych lub słabowidzących jest FineReader. Program ten przetwarza pliki PDF oraz zeskanowane: książki, czasopisma, magazyny, broszurki, instrukcje, różnego rodzaju dokumenty tj. umowy, oferty, cenniki i inne.

9.15 NOWOCZESNE METODY PRZYGOTOWYWANIA PODRĘCZNIKÓW I KSIĄŻEK DLA NIEWIDOMYCH I SŁABO WIDZĄCYCH KOMPUTEROWY BRAJL, SYSTEM ZAPISU DAISY, NAGRANIA LEKTORSKIE - MARIUSZ JACKIEWICZ

Każde medium stosowane do przekazywania informacji może na swój sposób przekaz ten ograniczać, zatem dla osiągnięcia najlepszych efektów warto łączyć wiele technik. Korzystanie z tradycyjnych książek jest dla niektórych odbiorców znacznie utrudnione, dlatego stworzony został standard cyfrowej książki mówionej DAISY jako alternatywny format udostępniania słowa pisanego. Książka w formacie DAISY udostępnia synchronizowany tekst, dźwięk i obraz.

Standard DAISY definiuje kilka typów książek:

Poziom 1. pełne audio z tytułem - dostęp linearny

Poziom 2. pełne audio ze spisem treści - dostęp sekwencyjny i hierarchiczny

Poziom 3. pełne audio ze spisem treści oraz częściowa informacja tekstowa – dodatkowe wyszukiwanie słów kluczowych

Poziom 4. pełne audio i tekst - dostęp do wszystkich możliwości przewidywanych przez standard

Poziom 5. pełny tekst i częściowa informacja audio

Poziom 6. pełny tekst bez dźwięku

Stworzono wiele narzędzi wspomagających tworzenie książek DAISY. Wśród narzędzi edytorskich można znaleźć aplikacje o zróżnicowanym stopniu zaawansowania, dostosowane do potrzeb różnych użytkowników. Całą rodzinę takich aplikacji przygotowała firma Dolphin.

Dolphin Publisher to zaawansowane narzędzie wydawnicze udostępniające wsparcie na wszystkich etapach tworzenia książki: od studia nagraniowego do publikacji przygotowanej pozycji. Dolphin Publisher jest przeznaczony dla wydawnictw, szkół, organizacji prowadzących szkolenia oraz wszystkich osób chcących tworzyć profesjonalne książki mówione. Dolphin Publisher umożliwia tworzenie publikacji:

- z posiadanego tekstu: przy użyciu syntezy mowy (Text To Speech - TTS) lub poprzez nagrywanie i synchronizację tekstu odczytywanego przez lektora
- z istniejących nagrań: synchronizacja dźwięku i tekstu podczas odsłuchiwania nagrań

EasyProducer firmy Dolphin to znacznie prostsze narzędzie przeznaczone do szybkiego tworzenia książek DAISY. Umożliwia szybką konwersję dokumentów edytora MS Word do formatu DAISY. Do tworzenia warstwy dźwiękowej książki wykorzystuje zainstalowany w komputerze syntezy mowy.

EasyConverter firmy Dolphin to rozbudowane narzędzie do szybkiego tworzenia wszelkich form dostępnych publikacji. EasyConverter jest przeznaczony dla szkół, uczelni, małych i dużych firm oraz organizacji rządowych. Jako materiał wejściowy może pobierać pliki: RTF, DOC, PDF, HTML, XML lub skanowane dokumenty. Wprowadzony tekst możemy skonwertować do formatu: dokumentu tekstowego, nagrania MP3, książki DAISY, druku powiększonego, wydruku brajlowskiego.

Plextalk Recording Software PRO to rozbudowane narzędzie do tworzenia książek DAISY. Udostępnia opcje do obsługi wszystkich etapów tworzenia publikacji. Umożliwia tworzenie książek:

- z posiadanego tekstu: przy użyciu syntezy mowy
- z istniejących nagrań: synchronizacja dźwięku i tekstu podczas odsłuchiwania nagrań.

PlexTalk PTR2 to sprzętowy odtwarzacz książek DAISY, wyposażony jednak w bogaty zestaw opcji nagrywania, łącznie z możliwością zapisywania nagrań

bezpośrednio do formatu DAISY. Jego głównym ograniczeniem w stosunku do wymienionych powyżej aplikacji jest brak warstwy tekstowej w tworzonych publikacjach. Najważniejsza zaleta tego rozwiązania to zwiększona mobilność.

Aby móc korzystać z publikacji przygotowanych w formacie DAISY potrzebny jest odpowiedni odtwarzacz programowy lub sprzętowy. Popularne aplikacje do odtwarzania książek DAISY to: Dolphin EasyReader, FS Reader firmy Freedom Scientific oraz darmowy MCHDigitalTalkingBookReader. Odtwarzacze sprzętowe: Czytak, Milestone, odtwarzacze firmy Plectalk. Podobnie jak w przypadku narzędzi do tworzenia aplikacji, podstawowa różnica pomiędzy odtwarzaczami programowymi i sprzętowymi to brak obsługi warstwy tekstowej książek w tych drugich, przy zwiększonej mobilności.

9.16 FIRMA KGS CORPORATION – DOTKNAĆ GRAFIKĘ!

Firma produkuje moduły brajlowskie do monitorów oraz notatników dla niewidomych. Ponadto posiada w swojej ofercie wyjątkowo duże i szybkie monitory komputerowe do prezentacji wypukłej grafiki dla niewidomych. Monitory DV-1 oraz DV-2 to urządzenia, które oferują niespotykanej wielkości matryce punktów „brajlowskich” o bardzo szybkim odświeżaniu.

KGS CORPORATION

Dzięki zastosowaniu niezwyklej, japońskiej technologii, podłączone do komputera monitory DV-1 oraz DV-2 pokazują niewidomym pulpit komputera, ikonki na pulpicie, okna aplikacji, a także zdjęcia, mapy, schematy itp.

9.17 FIRMA HOWE PRESS – BRAJLOWSKIE TRADYCJE!

Firma produkuje maszyny brajlowskie od ponad 50 lat. Jest także twórcą ośrodka dla osób niewidomych. Ich flagowy produkt to maszyna brajlowska Perkins, teraz dostępna w wersji elektrycznej, dzięki czemu pisze się szybciej i łatwiej.

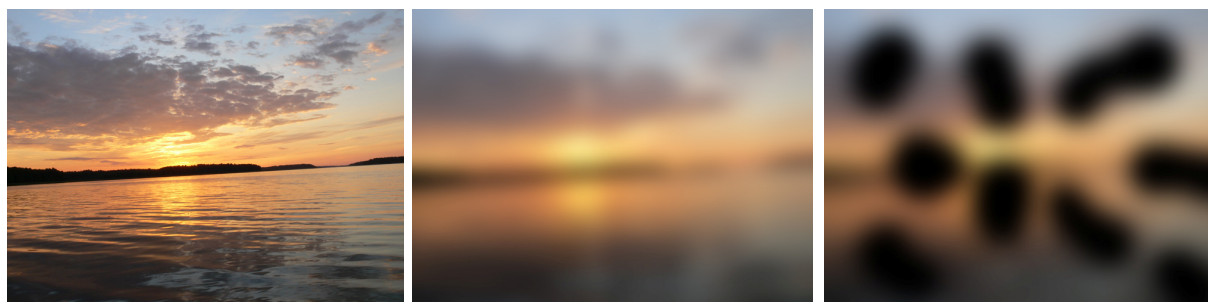

Filozofia firmy

Pomimo tego że na świecie mówi się najwięcej o nowoczesnych technologiach w edukacji osób niewidomych, stare technologie są również potrzebne. Ponieważ tak jak dzieci widzących nie będzie się nauczać jedynie za pomocą kaset audio. Tak samo dzieci niewidomych nie można uczyć tylko za pomocą komputera, dzieci muszą wyczuć co to jest góra, dół, lewo i prawo. I tu jest miejsce na stare technologie, szczególnie w nauczaniu początkowym.

9.18 POWIĘKSZONE OBRAZY - SPECJALNIE OPRACOWANE KSIĄŻKI, URZĄDZENIA ELEKTRONICZNE. ZASTOSOWANIE TECHNOLOGII ELEKTRONICZNEJ I INFORMATYCZNEJ W NOWOCZESNEJ EDUKACJI SŁABO WIDZĄCYCH - ANNA TOMASZEWSKA (SPECJALNY OŚRODEK SZKOLNO-WYCHOWAWCZY DLA DZIECI SŁABOWIDZĄCYCH W ŁODZI).

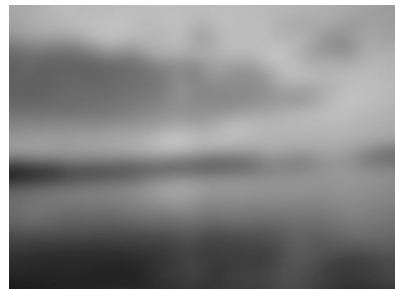
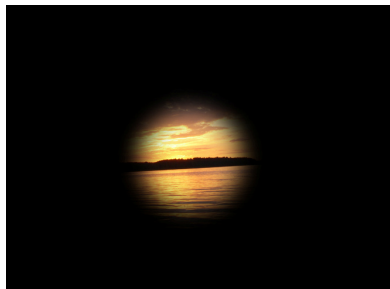
Na wstępie postanowiłam przybliżyć jak widzi osoba z uszkodzonym wzrokiem, obrazuje to zestaw fotografii, które są symulacją niektórych schorzeń wzrokowych:

Widzenie prawidłowe

Obniżona ostrość wzroku

Zaburzenia

Zaburzenia w centralnej części pola widzenia

Zaburzenia na obwodzie pola widzenia

Zaburzenia w widzeniu barw

Następnie przedstawiłam przegląd możliwości powiększania obrazu wychodząc od pomocy nieoptycznych, takich, jak:

- oświetlenie
- podstawki pod książki,
- filtry octanowe,
- typoskopy,

poprzez pomoce optyczne do bliży:

- lupy,
- okulary lupowe,
- liniały,
- folia optyczna,

pomoce optyczne do dali: monookulary, aż do elektronicznego sprzętu umożliwiającego powiększanie obrazu, takiego, jak:

- powiększalnik telewizyjny,
- lupa elektroniczna,
- powiększalniki przenośne, np.: Traveller, Compact;

oraz najnowszych zdobyczy tyfloinformatyki: powiększalników elektronicznych i specjalistycznych programów komputerowych powiększających i udźwiękawiających, których reprezentantem jest program Supernowa.

Powyższe pomoce zarówno te najprostsze, jak i te bardzo zaawansowane technologicznie pozwalają na likwidację barier w komunikowaniu się osób słabo widzących. Dają im szansę na „normalne” funkcjonowanie w środowisku ludzi widzących, pozwalają między innymi na swobodne korzystanie z zasobów Internetu, czytanie książek.

Podczas wystąpienia omówiłam najważniejsze czynniki, które należy wziąć pod uwagę przy dostosowaniu książek, a w szczególności podręczników dla słabo widzących.

Najważniejszymi czynnikami, na które należy zwrócić uwagę podczas adaptacji podręcznika, czy innych materiałów piśmienniczych, np. inne pomoce dydaktyczne, czy też instrukcje obsługi dla słabo widzących są:

- czcionka, czcionka, czcionka – jej rodzaj, wielkość, kolor;
- ilustracje, schematy;
- papier – grubość, nieprzejrzystość, kolor (preferowany przez osoby słabo widzące – kość słoniowa), matowość;
- kontrasty, kolory (wysoki kontrast, nasycone kolory);
- sposób otwierania książki (tak aby nie zamykała się po otwarciu);
- układ strony (przejrzystość tekstu i ilustracji, „porządek” na stronie);
- ilość obiektów na stronie;
- tekst nie powinien być drukowany na ilustracjach, czy zdjęciach;
- wykorzystanie wskazówek kolorystycznych, powtarzalność.

Dla porównania zamieszczam dwa zdjęcia kart z podręcznika od historii, kl. V. Po lewej stronie jest oryginalna karta z książki ogólnodostępnej, po prawej te same treści dostosowane do możliwości percepcji wzrokowej w tym przypadku ucznia słabo widzącego.

Na emigracji przebywał **Fryderyk Chopin** (czyt. szopen), najwybitniejszy kompozytor polski, autor licznych mazurków i polonezów. W swoich utworach nawiązywał do rodzimej muzyki ludowej.

Fryderyk Chopin ▶

▲ Bolesław Prus

▲ Eliza Orzeszkowa

▲ Henryk Sienkiewicz

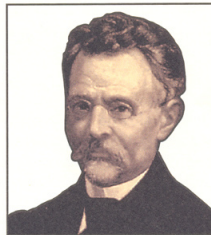
Pisarze w swojej twórczości ukazywali trudne sprawy społeczne – sytuację chłopów, biedoty wiejskiej i Żydów, piętnowali ciemnotę i zacofanie, kształtowali postawy patriotyczne i obywatelskie. Bohaterowie ich utworów charakteryzowali się umiłowaniem polskości i przywiązaniem do ziemi ojczystej.

Stanisław Wyspiański tworzył głównie w Krakowie. Słynny krakowski teatr, wolny od cenzury, stanowił ważną formę upowszechniania literatury narodowej i języka ojczystego. ▶

W drugiej połowie XIX w., po klęsce powstania styczniowego, rozwinęły się nadzieje na szybką odbudowę państwa polskiego. Wielu światłych Polaków zaczęło wówczas prowadzić działalność mającą na celu rozwój gospodarki, kultury i nauki. Uważali, że taka praca, nazywana pracą organiczną, daje społeczeństwu więcej korzyści niż krwawe powstania. Zakładali więc instytucje gospodarcze i naukowe, wydawali czasopisma ekonomiczne, szerzyli oświatę wśród ludu.

W pracę organiczną zaangażowali się artyści, a szczególnie literaci. W swoich utworach głosili konieczność pracy nad rozwojem kraju. Do takich autorów należeli m.in. **Bolesław Prus**, znany publicysta („Kroniki tygodniowe”), a jednocześnie powieściopisarz („Lalka”), oraz **Eliza Orzeszkowa** („Nad Niemnem”), która zgłaszała prawa dla kobiet i Żydów.

▲ Bolesław Prus

Przy mapie zamieszczony jest symbol lupy, jako wskazówka, że należy jej użyć przy czytaniu mapy, a także, jako przyzwyczajanie ucznia do radzenia sobie w sytuacji, gdy nieuzbrojonym okiem nie widzi.

▶ Po raz pierwszy niebo stało się polem walki. Lotnictwo było używane zwykle do bezpośredniego wspierania walczących armii, robienia zrzutów nad pozycjami nieprzyjaciela i bombardowania. Zaczęło też niebawem atakować cele leżące daleko od linii frontu.

Tradycyjne uzbrojenie piechoty i kawalerii okazało się niewystarczające w I wojnie światowej. Do masowego użycia przeszły karabiny maszynowe i ciężkie działa. Zupełnie nowym rodzajem broni były czołgi. Po raz pierwszy użyto gazów trujących czyli broni chemicznej. Na morzu pojawiły się łodzie podwodne, torpedujące okręty nieprzyjacielskie.

▼ Europa podczas I wojny światowej. Wyjaśnij, dlaczego sytuacja państw centralnych była niekorzystna.

CIEKAWOSTKA

Na początku wojny wiele armii miało barwne mundury, np. żołnierze francuscy nosili niebieskie kurtki, czerwone spodnie i białe pasy. Stanowili zatem doskonały cel dla przeciwnika. W trakcie wojny wprowadzono mundury błękitne, które miały maskować francuskie oddziały podczas ataków, przeprowadzanych najczęściej o świcie. Przewidywania te nie sprawdziły się. Błękitne mundury były dobrze widoczne w okopach, na polach czy w lasach.

▲ Europa podczas pierwszej wojny światowej. Na podstawie mapy wyjaśnij, na czym polegała niekorzystna sytuacja państw centralnych.

9.19 FIRMA E.C.E KONRAD ŁUKASZEWICZ – KOMPUTER DROGĄ DO REALIZACJI PASJI!

Firma E.C.E. założona w 1992 roku jest producentem i dystrybutorem elektronicznego sprzętu rehabilitacyjnego a jej pracownicy legitymują się wieloletnim doświadczeniem w tej dziedzinie. Oferujemy unikalne rozwiązania zarówno dla osób słabowidzących, niewidomych czy też niepełnosprawnych ruchowo. Jesteśmy przedstawicielem tak renomowanych firm jak: GWMicro, HumanWare, Enabling Technologies, EyeTech czy Baum - producentów takich urządzeń jak: powiększalnika MyReader czytającego tekst, Quick Glance urządzenia pozwalającego na obsługę komputera osobom sparaliżowanym, notatnika brajlowskiego BrailleSense mającego ekran LCD pozwalający na komunikację pomiędzy widzącym nauczycielem i niewidomym uczniem. Nowością na naszym rynku jest również system oznakowań budynków przeznaczony dla osób niewidomych i niedowidzących.

Dewizą naszej firmy jest zapewnienie maksimum satysfakcji tym, którzy nam zawierzyli i kupili popierane przez nas produkty. Nasze działanie opieramy na bezpośrednim kontakcie z klientem, służąc zawsze radą i pomocą. Oferujemy jeden z najlepszych programów umożliwiających osobom niewidomym pracę z komputerem. Jest to program WINDOW-EYES w polskiej wersji. Jesteśmy bardzo zadowoleni, że firma GW Micro, której jesteśmy wyłącznym przedstawicielem w Polsce ma takie samo podejście do swoich klientów. W związku z tym jej produkty stają się coraz bardziej popularne na rynku amerykańskim. Ścisła współpraca ze środowiskiem osób niewidomych powoduje, że program Window-Eyes staje się najlepszym programem dla niewidomych na świecie i najpopularniejszym w Polsce.

W naszej ofercie znajdują się m.in.:

- zestawy komputerowe dla osób niewidomych i niedowidzących oraz niepełnosprawnych ruchowo,
 - specjalistyczne oprogramowanie udźwiękawiające i powiększające,
 - syntezatory mowy,
 - notesy brajlowskie,
 - monitory brajlowskie,
 - powiększalniki stacjonarne i przenośne,
 - dla osób mających problemy z czytaniem, proste w obsłudze urządzenie lektorskie czytające głośno tekst,
 - udźwiękowione urządzenia codziennego użytku: m.in. wagi, testery kolorów, przybory i pomoce szkolne,
 - systemy oznakowania budynków dla osób niewidomych i słabowidzących.

Realizujemy programy finansowane przez:

- PFRON (Pegaz, Homer)
- PCPR, MOPS

Komputer dla niepełnosprawnych jest drogą do rehabilitacji , rozwoju pasji i zainteresowań .

9.20 FIRMA ZYCHEM – WYPUKŁA GRAFIKA DLA NIEWIDOMYCH!

Firma od lat zajmuje się zagadnieniem prezentowania wypukłej grafiki dla niewidomych.

Jest producentem papieru o specjalnych właściwościach „puchnących” oraz urządzeń do jego wygrzewania. Obraz narysowany flamastrem, czy wydrukowany na drukarce na tym specjalnym papierze wygrzewa się w urządzeniu Zy-Fuse i otrzymuje, po krótkiej chwili, grafikę - dotykowo dostępną dla niewidomych.

9.21 UDOSTĘPNIENIE NIEWIDOMYM FILMÓW – SYSTEMY AUDIO DESKRYPCJI OSIĄGNIĘCIA W TEJ DZIEDZINIE W KRAJACH UNII EUROPEJSKIEJ I AMERYCE PÓŁNOCNEJ - IZABELA KÜNSTLER Z TVP.

Audiodeskrypcja w USA i krajach Unii Europejskiej – historia, teoria, praktyka

1. **Definicja audiodeskrypcji** - technika narracyjna, opis elementów sfery wizualnej dzieła sztuki, umożliwiające osobom niewidomym odbiór i zrozumienie tego dzieła.
2. **Zastosowanie** - film (kino, dvd), teatr (dramatyczny i operowy), muzeum, telewizja. Teledysk – 2005 r. Los Angeles Stevie Wonder, piosenka „So What the Fuss” z komentarzem rapera, opisującym, co się dzieje na ekranie.
3. **Forma**
 - a. na żywo – tekst odczytany przez lektora - najczęściej w teatrze, czasem w kinie (np. we Francji obwoźny serwis organizujący w całym kraju projekcje filmowe) ;
 - b. nagranie
4. **Telewizja**
 - a. opis dostępny dla wszystkich – w USA kanał Narration Television Network emitujący wszystkie programy z audiodeskrypcją;

- b. opis dostępny po włączeniu specjalnego kanału, ścieżki itp. (dvd, tv) - w USA dzięki Second Audio Program, w Niemczech - z wykorzystaniem techniki stereo;
- c. przyszłość - telewizja cyfrowa

5. Regulacje prawne

- a. W. Brytania – wszystkie kanały BBC muszą udostępniać 8% programu z audiodeskrypcja
- b. USA – decyzje Federal Communications Commission (FCC) - od kwietnia 2002 – w kanałach tv co najmniej 50 godzin programów z opisem kwartalnie (w godzinach wysokiej oglądalności), te same zasady – tv satelitarne i kablowe powyżej 50 tys. prenumeratorów
- c. USA – obowiązek sygnału dźwiękowego, gdy na ekranie tekst, informujący o kwestiach bezpieczeństwa.

6. Audiodeskrypcja w Polsce

- a. działalność Pracowni Tyfloinformatycznej UJ – opracowanie filmów dla biblioteki PZN
- b. 14 listopada 2006 – kino „Pokój” w Białymstoku – pokaz filmu „Statyści”, do 10 grudnia 2007 – 6 filmów

c. Od 13 czerwca 2007 – TVP SA – na stronie iTVP:

**„Ranczo” (13 odcinków),
wrzesień 2007 – „Tajemnica twierdzy szyfrów” (13 odcinków),
styczeń 2008 – „Magiczne drzewo” (7 odcinków),
 „Determinator” – w styczniu pierwsze odcinki, do marca 13 odcinków**

W sumie w styczniu 2008 - 30 godzin filmów z opisem, dostępnych stale na stronie.

Kolejne tytuły będą się pojawiały regularnie (minimum 50 minut tygodniowo) na stronie: www.audiodeskrypcja.itvp.pl

- d. wrzesień 2007 – Gdynia – Festiwal Polskich Filmów Fabularnych – pokaz filmu „Świadek koronny”
- e. listopad 2007 - Białostocki Teatr Lalek - spektakl dla dzieci - „Jest królik na księżycu”

7. Audiodeskrypcja w USA – osobowości

- a. Margaret i Cody Pfanstiehl - fundacja Metropolitan Washington Ear (zajmująca się czytaniem niewidomym przez radio) w 1981 r. fundacja nawiązuje współpracę z teatrem Arena Stage w Waszyngtonie; państwo Pfanstiehl zakładają firmę Audio Description Service - narracja do

- przedstawień teatralnych; lata 80. - ponad 50 takich firm; 1982 – symultaniczna audiodeskrypcja w radiu do seriali nadawanych w telewizji publicznej, 1986 – pierwsza audiodeskrypcja w muzeum (zwiedzanie Statui Wolności) 1987-88 – roczne próby – w rezultacie - pierwsza emisja nagranej audiodeskrypcji w telewizji
- b. Gregory Frazier – wykładowca San Francisco State University - 1987 – z prof. Augustem Coppolą zakładają AudioVision Institute; 1988 – F.F.Coppola – film „Tucker” od początku produkcji projektowany jako film z audiodeskrypcją, potem „Indiana Jones”; audiodeskrypcja w publicznym kanale i lokalnej telewizji w San Francisco
 - c. James Stoval i Kathy Harper - Narrative Television Network - od 1988 r., jedna z najszybciej rozwijających się sieci, 20 godzin tygodniowo, 35 mln gospodarstw domowych, także w 11 innych krajach, opis w zwykłej ścieżce dźwiękowej, 60% widzów to osoby widzące.
 - d. 1990 - Nagroda Emmy dla: AudioVision Institute Gregory’ego Frazia, Metropolitan Washington Ear (Margaret Pfanstiehl), Narrative Television Network (James Stoval), PBS/WGBH (Barry Cronin and Laurie Everett) – telewizja publiczna.
 - e. 1994 - pierwsza opera z audiodeskrypcją, “Madame Butterfly” w Washington Opera - Metropolitan Washington Ear.

8. Audiodeskrypcja w Europie

- a. W.Brytania - połowa lat 80. teatr „Robin Hood”, w Averham, potem teatr „Royal” w Windsorze. Obecnie opisywane przedstawienia wystawia regularnie ponad 40 teatrów, dostępnych jest ponad 230 filmów na dvd (do kupienia lub wypożyczenia), 1996 r. – ustawa zobowiązująca Komisję ds. Telewizji ITC do ustalania proporcji opisywanych programów do całości emisji oraz do publikowania zasad audiodeskrypcji maj 2000 r. Kodeks opublikowany przez ITC - pierwszy tego typu dokument na świecie (szczegółowe techniczne zasady tworzenia ścieżki narracyjnej w programach telewizyjnych).
- b. Francja – obecnie 5 teatrów regularnie pokazuje przedstawienia z opisem, Association Valentin Haüy obwoźny serwis organizujący projekcje filmowe.
- c. Niemcy – 1993 r. pierwszy film z opisem w ZDF, następne filmy współfinansowane przez organizację niewidomych 1997/8 - Arte – pierwsza stacja z odrębnym budżetem na audiodeskrypcję, 2001 r. – 7 stacji tv – 223 programy.

9.22 FIRMA PLEXTOR N.V. – PROFESJONALNE WYKORZYSTANIE SYSTEMU DAISY!

Firma produkuje odtwarzacze daisy o nazwie PLEXTALK, są to przenośne odtwarzacze specjalnie zaprojektowane dla osób z dysfunkcją wzroku.

To bardzo proste w obsłudze, zaawansowane urządzenia. Potrafią odtwarzać 90 godzinne książki w formacie DAISY oraz jako jedne z nie wielu dają dostęp do wszystkich jego poziomów. Są szczególnie przydatne w edukacji, ponieważ na nich można tworzyć książki w formacie DAISY.

9.23 FIRMA BONES AG – DAISY DLA WSZYSTKICH!

Firma Bones to producent doskonałych dyktafonów przygotowanych specjalnie dla niewidomych. O bardzo niewielkich rozmiarach i wielkich możliwościach.

W ofercie firmy znajdują się odtwarzacze o nazwie Milestone 310 i 311, które szturmem zdobywają rynek, najważniejsze ich funkcje, to: obsługa kart SD, bezwzrokowa nawigacja, wysoka jakość nagrań, możliwość odtwarzania muzyki w standardzie mp3 oraz książki mówionej w standardzie Daisy.

9.24 KOMPUTEROWO WSPOMAGANE NAUCZANIE NIEWIDOMYCH MATEMATYKI - DAISY READER MULTIMEDIALNA PRZEGLĄDARKA WZORÓW - PIOTR BRZOZA (POLITECHNIKA ŚLĄSKA)

Multimedialne książki w formacie DAISY mogą być czytane z wykorzystaniem przenośnych odtwarzaczy DAISY oraz programowych przeglądarek dla komputerów

osobistych, komputerów podręcznych PDA (*Personal Digital Assistant*) i telefonów komórkowych.

Przeglądarki książek w formacie DAISY umożliwiają równoczesne odtwarzanie nagrania lektora, wyświetlanie tekstu i ilustracji książki. Taka forma prezentacji informacji jest odpowiednia zwłaszcza dla osób słabowidzących lub dyslektycznych. Programy te oferują zaawansowane funkcje umożliwiające nawigację między stronami, rozdziałami książki, umieszczanie w książce zakładek i ich edycję, wraz z tekstowymi lub głosowymi notatkami czytelnika. Dodatkowe informacje dotyczące standardu DAISY są dostępne na stronie internetowej Konsorcjum DAISY www.daisy.org

Daisy Reader

Przedstawiamy nową przeglądarkę Daisy Reader, która odtwarza książki czytane przez lektora. Równocześnie z nagraniem jest podświetlany czytany tekst, dzięki czemu możliwe jest jego śledzenie przez osoby słabowidzące i dyslektyczne. Dodatkowo umożliwia ona odczytywanie tekstu za pomocą syntezy mowy. Jest on wybierany z listy syntezy mowy zainstalowanych w komputerze. W tym trybie program oferuje dodatkowe funkcje umożliwiające interaktywne odczytywanie informacji, pomocne na przykład w przeglądaniu zawartości tabel i list.

Daisy Reader – multimedialna przeglądarka wzorów

Daisy Reader jest pierwszą przeglądarką książek multimedialnych, która pozwala na interaktywne odczytywanie wzorów matematycznych w podręcznikach multimedialnych z wykorzystaniem syntezy mowy. Zastosowanie Daisy Readera wspomaga nauczanie przedmiotów ścisłych osób niepełnosprawnych. Program jest darmowo udostępniany na stronie Fundacji KLUCZ www.klucz.org.pl.

9.25 FIRMA LUMEN – SPRZĘT I PROGRAMY DLA NIEWIDOMYCH I SŁABOWIDZĄCYCH!

LUMEN to sprzęt i programy dla osób niewidomych i słabowidzących. Celem naszej firmy jest dostarczanie nowoczesnych, innowacyjnych rozwiązań. Współzałożycielem firmy jest osoba, która utraciła wzrok i dlatego rozumiemy jak ważny jest dobór odpowiedniego rozwiązania dla indywidualnych potrzeb klienta. Nasz przyjazny zespół służy pomocą w wyborze odpowiedniego sprzętu, a także zapewnia wsparcie techniczne w czasie jego użytkowania.

9.26 FIRMA COBOLT – URZĄDZENIA CODZIENNEGO UŻYTKU!

Firma sprzedaje urządzenia codziennego użytku, które dzięki udźwiękowieniu są z powodzeniem wykorzystywane przez osoby z uszkodzonym wzrokiem. Mówiące wagi, kalkulatory, termometry, detektory kolorów, taśmy miernicze, telefony, zegarki, ale także „poważniejsze” urządzenia takie jak pralki, mikrofalówki itp.

9.27 MOŻLIWOŚCI UDOSTĘPNIANIA NIEWIDOMYM I SŁABOWIDZĄCYM DOBRODZIEJSTW NAWIGACJI SATELITARNEJ W PROCESIE NAUKI SAMODZIELNEGO PORUSZANIA SIĘ I ORIENTACJI PRZESTRZENNEJ - JACEK NOWACKI

GPS

Global Positioning System – składa się z 24 satelitów umieszczonych na 6 orbitach na wysokości 20 180 Km. System został zbudowany dla potrzeb armii Stanów Zjednoczonych. Jednakże zakładano również jego cywilne wykorzystanie. System zaczął działać w grudniu 1993 roku. Początkowo dla celów cywilnych sygnał pochodzący z systemu GPS był celowo zniekształcany tak by niemożliwe było wykorzystanie tego sygnału do operacji militarnych. Pozwalało to na identyfikację obiektów z dokładnością kilku dziesiątek metrów

Od maja 2000 sygnał cywilny pochodzący z systemu GPS przestał być sztucznie zniekształcany. ..Obecnie dokładność pomiarów z sygnału z GPS pozwala na lokalizowanie obiektów z błędem kilku metrów.

Jak to działa

Satelity są tak rozmieszczone by w każdym momencie widoczne było przynajmniej 5 satelitów z prawdopodobieństwem bliskim 1. Do precyzyjnego wyznaczenia sygnału wystarczy 3 satelity, przyjmuje się, że gdy sygnał odbierany jest z przynajmniej 4 satelitów mamy bardzo dużą pewność prawidłowego wyznaczenia pozycji. Tak więc sygnał radiowy z satelitów odbiera na ziemi tzw. odbiornik GPS (to dość skomplikowane urządzenie wyposażone w mikroprocesor. Z tego odbiornika uzyskujemy dane o współrzędnych geograficznych (długość i szerokość geograficzną) Porównując te współrzędne z odpowiednio skalibrowaną mapą uzyskujemy informację o miejscu w którym znajduje się odbiornik.

Rozwiązania technologiczne

Początkowo na rynku występowały specjalistyczne urządzenia do nawigacji były to urządzenia składające się z odbiornika GPS, ekranu i pamięci do przechowywania map. Wraz z upowszechnieniem mobilnych urządzeń w rodzaju palmtopów czy nowoczesnych telefonów komórkowych, powstał rynek na małe odbiorniki GPS będące samodzielnymi urządzeniami łączącymi się bezprzewodowo z palmtopem czy telefonem komórkowym. Obecnie pojawia się coraz więcej mobilnych urządzeń z wbudowanym odbiornikiem gps. Pojawiły się też większe możliwości nawigacyjne, specjalne oprogramowanie nie tylko pokazuje miejsce na mapie w którym się znajdujemy lecz pozwala na zaplanowanie trasy z jednego punktu do drugiego, oraz na prowadzenie po tej trasie. Rozwiązania takie są szczególnie popularne w tzw. nawigacji samochodowej.

Wykorzystanie GPS przez osoby z dysfunkcją wzroku

Typowa nawigacja samochodowa jest raczej mało przydatna dla osób niewidomych i słabowidzących nie mniej jednak jest kilka rozwiązań, które znakomicie ułatwiają

życie inwalidom wzroku. Nie chcę tu wyróżniać któregoś z nich bo każdy z nas ma inne potrzeby. Poniżej omówię te, które widziałem i także te o których tylko czytałem.

GPS z przenośnymi notatnikami brailowskimi

Na świecie jest kilka takich rozwiązań, użytkownik posiada przenośny notatnik brailowski i podłączony do niego odbiornik GPS. W notatniku który jest najczęściej czymś w rodzaju palmtopa jest specjalny program i cyfrowa mapa. Takim rozwiązaniem jest notatnik Pacmate z programem street talk- jest to mało popularne rozwiązanie na rynku polskim, zarówno ze względu na cenę jak i dostępność map. Notatnik Brailowski z nawigacją GPS może być szczególnie przydatny osobom niewidomym, które mają uszkodzony słuch.

Polskie urządzenie o nazwie Nawigator Jest to urządzenie z wbudowanym odbiornikiem GPS i kartą pamięci. Na Karcie pamięci zapisywane są współrzędne punktów i głosowa informacja o nazwie tego punktu. Urządzenie ma wiele funkcji, Z punktów użytkownik może zbudować sobie trasę, a urządzenie będzie informowało go o punktach do których się zbliża.

Innym rozwiązaniem jest nawigacja w telefonie komórkowym, są przynajmniej dwie możliwości. Pierwsza to program WayFinder Access – jest to specjalna wersja komercyjnego programu WayFinder dostosowana do obsługi przez programy udźwiękawiające telefony oparte na platformie Symbian. Sam program nie przechowuje w pamięci telefonu map, lecz mapy trzymane są na specjalnym serwerze,. Telefon łączy się z serwerem za pomocą transmisji internetowej i użytkownik dostaje informacje o tym w jakim miejscu się znajduje. Istnieje też możliwość wyznaczenia trasy, i program generuje komunikaty o dalszym kierunku ruchu i miejscach w których należy skręcić. Użytkownik jednak powinien pamiętać, że transmisja internetowa w telefonie komórkowym jest płatna i powinien liczyć się z jakąś miesięczną opłatą za korzystanie z tego rozwiązania.

Innym rozwiązaniem nawigacji w telefonie jest darmowe oprogramowanie Loadstone – funkcjonalnie jest to rozwiązanie zbliżone do urządzenia o nazwie nawigator. Nawigacja oparta jest o sieć tzw POI (ang Points Of Interest) z tym, że w pamięci trzymany jest zamiast opisu głosowego opis punktu w formacie tekstowym. Istnieje duża możliwość pozyskiwania punktów z internetu .

Rozwiązania GPS służą osobom z dysfunkcją wzroku jako dodatkowa pomoc ułatwiająca orientację w terenie, znakomicie sprawdzają się w środkach komunikacyjnych a także w pieszej wędrówce po drogach i ulicach. W tym ostatnim przypadku należy pamiętać o tym, że system GPS ma ograniczoną dokładność. Przyjmuje się że typowa dokładność wynosi kilka metrów (producenci podają zwykle 5 metrów) jednakże w rzeczywistości jest to około 8 metrów. Nie mniej jednak pozwala to osobie niewidomej na określenie swego położenia z precyzją kilku kroków.

Pragnę podkreślić, że system stale się rozwija,. Amerykanie podejmują prace nad wzmocnieniem sygnału a co za tym idzie poprawą jakości. Unia Europejska pracuje

nad systemem Galileo, który ma być w pełni kompatybilny z systemem GPS, a jego dokładność ma wynosić 3 metry.

9.28 DANCING DOTS – MUZYKA DLA NIEWIDOMYCH!

Specjalistyczne oprogramowanie dla niewidomych muzyków. Dancig Dots – została założona przez Wiliama McCanna, który sam będąc niewidomym muzykiem postanowił stworzyć takie oprogramowanie, dzięki któremu we współpracy z programem do czytania zawartości ekranu, osoba niewidząca, uzdolniona muzycznie, mogłaby mieć do dyspozycji takie narzędzia, jak widzący. Oprogramowanie GoodFeel to sztandarowy produkt tej firmy. Skanowanie partytur, edycja, aranżacja, drukowanie w brajlu – to i wiele innych funkcji dostają użytkownicy tego potężnego narzędzia.

9.29 FIRMA LVI INTERNATIONAL – POWIĘKSZENIE ZE SZWECJI!

Firma LVI Low Vision International została utworzona w 1978 roku i jest jedną z wiodących na świecie firm produkujących urządzenia dla osób z dysfunkcją wzroku, głównie powiększalniki.

Nasz biuro znajduje się w mieście Växjö w Szwecji, właśnie tam produkujemy nasze urządzenia. Nasz sprzęt jest dostarczany poprzez dystrybutorów na całym świecie.

Nasze powiększalniki są zaprojektowane w oparciu o wysokie standardy łatwości obsługi, wytrzymałości serwisu. Poniżej prezentujemy najpopularniejsze z nich:

Powiększalniki stacjonarne: Magnilink Mira and Magnilink MiraLite

Powiększalniki przenośne: Magnilink Student Addition and Magnilink S Student Reader

9.30 SPÓŁDZIELNIA RĘKODZIEŁA ARTYSTYCZNEGO "NOWA PRACA NIEWIDOMYCH"

Jesteśmy producentem urządzenia przeznaczonego do czytania książek przez osoby niewidome – Czytak.

Czytak-mówiąca książka dla niewidomych

"Czytak" jest wyspecjalizowanym odtwarzaczem plików dźwiękowych w formacie mp3 - mogą to być czytane przez lektora książki, słuchowiska lub muzyka. Wszystkie dane są zapisywane na kartach pamięci CompactFlash.

Urządzenie, ma wbudowany głośnik, który daje dobrą jakość dźwięku. Jest też wejście na słuchawki i możliwość podłączenia do domowego zestawu stereo. Można w prosty sposób wybierać rozdziały czy poszczególne nagrania, powtarzać i przewijać fragmenty, wstawiać elektroniczne zakładki. Został zaprojektowany przez niewidomych, dokładnie odpowiada ich potrzebom i jest łatwy w obsłudze.

9.31 FIRMA LOQUENDO – ZAAWANSOWANA TECHNOLOGIA MOWY!

Loquendo to firma z 30 letnim doświadczeniem w tworzeniu syntezy mowy, zatrudniamy ponad 100 pracowników, nasza siedziba mieści się we Włoszech. Jesteśmy globalnym liderem w tworzeniu technologii mowy syntetycznej. Dostarczamy syntezatory o najwyższej jakości teraz także w Polsce!

Polskie głosy Loquendo to Krzysztof i Zosia, do złudzenia przypominają ludzkie, są już dostępne na telefony komórkowe a niebawem na PC.

9.32 FIRMA WEIMED – ROZWIĄZANIA DLA SŁABO WIDZĄCYCH!

Nasza firma pochodzi z Niemiec, produkujemy powiększalniki, okulary, powiększalniki elektroniczne oraz oprogramowanie powiększające.

Nasze powiększalniki powiększają od 2x do 6x. Dla osób z uszkodzoną siatkówką mamy mon okulary, to co szczególne w tych okularach, to to, że pole widzenia jest w nich bardzo szerokie. Jesteśmy również dystrybutorem powiększalników amerykańskiej firmy Enhanced Vision.

9.33 FIRMA EUROBRAILLE – FRANCUSKI BRAJL!

Firma powstała w 1980 roku. Eurobraille dziś, to wiodący Francuski producent urządzeń elektronicznych. Współpracujemy z liderami telefonii takimi jak, Alcatel-Lucent, dzięki czemu wprowadziliśmy wiele systemów dla operatorów.

Eurobraille odnosi również sukcesy na polu produkcji oprogramowania i urządzeń, w naszej ofercie są notatniki, monitory brajlowskie oraz specjalizowane klawiatury (konsole) dla niewidomych.

9.34 ROLA EDUKACJI W ZASPOKAJANIU POTRZEB INFORMACYJNYCH CZŁOWIEKA. WYMIANA DOŚWIADCZEŃ MIĘDZY ZAGRANICZNYMI GOŚCIAMI A PRZEDSTAWICIELAMI POLSKICH INSTYTUCJI. E-LEARNING DLA OSÓB NIEWIDOMYCH Z WYKORZYSTANIEM NOWOCZESNYCH TECHNOLOGII KOMPUTEROWYCH – SŁAWOMIR SAROTA

E-nauczanie (e-learning) jest formą nauki na odległość, w którym jako środki komunikacji wykorzystywane są nowoczesne urządzenia komputerowe i Internet. Pozwala on ukończyć kurs, szkolenie a nawet studia bez konieczności fizycznej obecności w sali wykładowej. Coraz powszechniej jest stosowany jako wsparcie tradycyjnego procesu nauczania. Dostęp do narzędzi i materiałów zapewnia platforma e-nauczania będąca swego rodzaju wirtualną klasą. Na dzień dzisiejszy żadna polska instytucja nie dysponuje platformą e-nauczania w pełni dostępną dla osób niewidomych i słabo widzących. Stan ten przy coraz powszechniej stosowanym e-nauczaniu może powodować sytuacje dyskryminacji i pozbawić osoby niewidome i słabo widzące możliwości kształcenia na coraz większej liczbie kierunków.

SOSW dla Dzieci Niewidomych i Słabowidzących w Krakowie uczestniczy w dwóch projektach europejskich mających na celu zwiększenie dostępności e-nauczania dla osób z dysfunkcją wzroku.

Projekt **eYES** - celem tego projektu jest dostosowanie platformy moodle do potrzeb niewidomych użytkowników oraz instruktorów tworzących e-kursy. W ramach tego projektu ma także powstać pilotażowy kurs w pełni dostosowany dla potrzeb osób niewidomych.

Organizacją Wnioskodawcy jest **Department of Computer Science of the University of Pavia** (Włochy), organizacją koordynującą jest **Multimedia Campus** (Włochy) a partnerami projektu są: Unione Italiana Ciechi (Włochy), Berufsförderungswerk Düren gGmbH (Niemcy) Deutscher Blinden- und Sehbehindertenverband e.V., DBSV (Niemcy), Landesinitiative Neue Kommunikationswege Mecklenburg-Vorpommern e.V. (Niemcy), Royal National College for the Blind (Wielka Brytania), Rehabilitation for the Blind Foundation, RBF (Bułgaria), Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych i Słabowidzących (Polska).

Adres oficjalnej strony projektu:

<http://www.eyesproject.eu/>

Projekt **ECOVIP** - w ramach tego projektu zostanie opracowany kurs kończący się egzaminem i certyfikatem z zakresu przygotowywania szkoleń e-learningowych dostępnych dla osób niewidomych. Projekt ten jest przede wszystkim skierowany do nauczycieli, instruktorów i wykładowców którzy będą uczyć osoby niewidome za pomocą e-nauczania jak również do ośrodków kształcenia zawodowego, uczelni wyższych i stowarzyszeń wspierających osoby z dysfunkcją wzroku.

Organizacją koordynującą jest **Berufsförderungswerk Düren gGmbH** (Niemcy), a partnerami projektu są: Arla Instituutti (Finlandia), Fédération nationale pour l'insertion des personnes Sourdes et des Personnes Aveugles (Francja), Institute Montclair (Francja), Visio (Holandia), Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych i Słabowidzących (Polska), Royal National College for the Blind (Wielka Brytania).

Adres oficjalnej strony projektu:

<http://www.e-covip.eu/>

9.35 MIEJSCE OSÓB Z DYSFUNKCJĄ WZROKU W SPOŁECZEŃSTWIE INFORMACYJNYM ORAZ SPOSOBY WSPOMAGANIA ZASPOKAJANIA POTRZEB REHABILITACYJNYCH PRZEZ PAŃSTWO. WYSTĄPIENIE PRZEDSTAWICIELI: CZECH, ROSJI, RUMUNII, KAZACHSTANU, BIAŁORUSI I SERBII.

CZECHY - VACLAV POLASEK

Rehabilitacja w Czechach ma bardzo długą tradycję, ale w latach 90 nastąpiły zasadnicze zmiany. Postaram się wyjaśnić jak działa cały system.

Niewidomych można podzielić na tych którzy urodzili się niewidomi I na tych którzy stracili wzrok.

Pierwsza grupa jest łatwiejsza w rehabilitacji, ponieważ te osoby od początku uczą się żyć jak żyć jako osoby niewidome, są edukowane w szkole I w życiu. Ta grupa otrzymuje wsparcie, takie jak: pomoce I turnusy rehabilitacyjne. Osoby z tej grupy, co rok mogą ubiegać się o białą laske, a co 5 lat o maszyny brajlowskie takie jak Perkins I Tatrapoint. Taką pomoc dostają dzieci ze szkoły, a następnie od władz lokalnych. Podobną pomoc otrzymują osoby słabowidzące, które potrzebują np. Powiększalniki.

Dla drugiej grupy, został stworzony ośrodek w Pradze, gdzie te osoby mogą nauczyć się jak posługiwać się białą laską, jak czytać I pisać w systemie brajla I wszelkich umiejętności potrzebnych do życia. Dla osób które nie mogą przyjechać do Pragi, utworzyliśmy ośrodki lokalne, jednakże działają one jedynie w trybie dziennym I nie ma tam turnusów. Takie ośrodki są dobrym rozwiązaniem dla osób które pracują. Dla osób które muszą zmienić pracę, bo nie jest możliwe, aby dalej ją wykonywali ze względu na utratę wzroku. Zostały utworzone kursy przekwalifikowujące w centrum w Pradze. Ten ośrodek nie tylko pomaga w zdobyciu nowych umiejętności, pomaga również w znalezieniu pracy w regionie z którego pochodzi dana osoba.

Dofinansowania

Osoby które potrzebują do pracy pomocy elektronicznych, mogą zgłosić się o dofinansowanie, procedura trwa ok. 2 miesiące, ok. 99 % dostaje pomoc.

Procedura jest następująca, taka osoba powinna zgłosić się do nas, a my oceniamy (organizacja osób niewidomych) jakiego sprzętu I oprogramowania potrzebuje. Inną formą pomocy, jest przeszkolenie w korzystaniu z tych programów I urządzeń. Osoba która już wie co chce zakupić powinna się udać do dystrybutora, a następnie zanieść fakturę zakupu do władz lokalnych. Wkład własny jest obliczany indywidualnie w zależności od dochodów. Jeżeli osoba jest studentem większość kosztów jest pokrywana, jeżeli osoba pracuje lub jest na rencie, koszt może pokryć pracodawca lub fundacja.

Dofinansowania mogą dostać:

1. Uczniowie - pokrywa szkoła.
2. Studenci - rząd pokrywa do 99% kosztów.
3. 35 lat osoba pracująca - rząd pokrywa do 99% kosztów.
4. 50 lat osoba nie pracująca – rząd pokrywa do 60%.

Maksymalna kwota dofinansowania to ok. 200 tys koron, czyli 25 tys zł.

ROSJA - VLADIMIR VSHIVTSEV

Rosyjska organizacja osób niewidomych, liczy 212 tys osób. Jej struktura wygląda następująco: 74 województwa, 800 organizacji miejscowych, które są podzielone na 10 tys grup. Organizacja jest podzielona na 150 tys przedstawicielstw, ma swoje Centrum rehabilitacyjne. Instytut prowadzący badania nad potrzebami ludzi niewidomych. Nasza organizacja pomaga w znalezieniu pracy oraz w organizowaniu spotkań kulturalnych i sportowych.

Problemy osób niewidomych i słabo widzących w Rosji:

- Brak dofinansowań dla osób na emeryturze.
- Brak wsparcia dla Internetu i informatyki.

Wsparcie na które mogą liczyć osoby niewidome to publikacje w brajlu i elektroniczne ok. 3 ml tytułów. Jest również dofinansowany sport.

Środki przeznaczone na dofinansowanie sportu z budżetu państwa to 1mln 400 tys dolarów. Środki przeznaczone na rehabilitację 6 mln dolarów. Na media 3 mln dolarów.

Oprócz dofinansowań z budżetu państwa, dofinansowania można dostać w ramach programów regionalnego. Na przykład dla miasta Moskwa, zostało przeznaczone 800 tys dolarów na stworzenie Stanowisk komputerowych. Zostało stworzone już 1000 stanowisk. Niestety nie ma stałego programu dofinansowań, o pieniądze można się starać indywidualnie lub poprzez program grantów.

Dzięki laptopowi i specjalnemu oprogramowaniu, czuję się wolnym człowiekiem.

Dlatego chcemy rozwijać w Rosji tyfloinformatyzację, udało nam się uzyskać grant na 500 tys dolarów, na zbudowanie Centrum informatycznego. Chcielibyśmy dostać większe dofinansowanie, ale to dobry początek.

RUMUNIA - STEFAN HALUS

Związek niewidomych w Rumuni liczy 80 tys członków, są w nim zarówno słabo widzący jak i niewidomi. Zajmujemy się organizacją akcji społecznych, jak i wydarzeń sportowych i kulturalnych.

Dla osób które są niewidome, jak i również tych które utraciły wzrok zostały utworzone specjalne szkoły które uczą brajla jak i innych potrzebnych rzeczy.

Wydajemy czasopisma i książki w brajlu, w mp3 jak i również w Daisy. Pracujemy nad rozwojem biblioteki, która oprócz 30 oddziałów w kraju, ma udostępniać elektronicznych książek na serwerze FTP. Dzięki niemu będziemy mieli również dane, kto korzysta z komputera i ile osób potrzebuje naszej Pomocy.

Nawiązaliśmy również kontakt z firmą telefoniczną, która daje możliwość zakupienia telefonów z wbudowaną mową o 25% taniej.

Korzystamy również z systemu dofinansowań, gdzie władze z pomagają w spłaceniu kredytu na zakupiony sprzęt.

KAZACHSTAN - ALTYNAY IBRAGIMOVA

W Kazachstanie jest ponad 20 tys osób niewidomych. Organizacja wygląda podobnie jak w Rosji, również jest dofinansowana przez władze. Jest 14 zakładów pracy, gdzie niewidomi mają swoje stanowiska pracy. Została również utworzona szkoła dla osób niewidomych oraz bibliotekę, która ma oddziały w województwach. Mamy również oddzielną organizację która zrzesza niepełnosprawnych sportowców.

Jeżeli chodzi o ulgi dla niewidomych, to prowadzi je organizacja podobna do ZUS w Polsce. Jest również specjalna organizacja która zrzesza osoby niepełnosprawne. Do niej udają się osoby które straciły wzrok i przydzielana im jest grupa inwalidzka oraz indywidualny program rehabilitacji.

W urzędach są przedstawiciele osób niepełnosprawnych, które przedstawiają nasze problemy. Każde województwo otrzymuje odpowiednie kwoty na dofinansowanie najpotrzebniejszych urządzeń dla osób niewidomych, ale nie są to komputery. Większość osób niewidomych nie jest skomputeryzowana, jednakże wiele szkół, bibliotek i organizacji, jest wyposażonych w komputery, gdzie osoby dostają pomoc i informacje, mogą być także przeszkolone.

Co roku w Państwie, ustala się ile pieniędzy dostaną osoby niepełnosprawne. W 2007 roku, zostało zaplanowane, aby wydać 500 tys dolarów. W naszym mieście było to 150 tys dolarów.

Od dłuższego czasu finansowanie naszej organizacji, jest zapewniane przez nas samych a nie Państwo. Organizacja ma centrale oraz oddziały terenowe,

rozmieszczone w województwach. W przyszłym roku, ma rozpocząć się program dotacji zapewnionych przez Państwo. Pierwszym dofinansowaniem ma być ośrodek dla osób niewidomych. Chcemy także wprowadzić program, który pomoże w znalezieniu pracy osobom Niepełnosprawnym. Mamy nadzieję że pieniędzy będzie coraz więcej.

BIAŁORUŚ - MIKHAIL ANTONENKA

Nasza organizacja zrzesza 4 tyś osób z dysfunkcją wzroku, 60 procent z tych osób to osoby w wieku podeszłym. W organizacji jest niewiele osób młodych. Jednakże chcemy się zmienić, po pierwsze chcemy zmienić sposoby rehabilitacji na nowsze, po drugie chcemy przyciągnąć osoby młode.

Prowadzimy wiele projektów, jedynym z nich jest projekt podobny do Polskiego projektu „Bez barier”, gdzie chcemy, aby osoby niewidome mogły korzystać ze wszelkich źródeł informacji. U nas obiekty takie jak dworzec kolejowy, nie muszą spełniać wymagań względem osób niewidomych, nie ma zasad które określają jakie musi spełniać, aby mogły z niego korzystać osoby niewidome.

Na Białorusi odbyła się niedawno, wystawa ze sprzętem dla osób niewidomych i słabo widzących i będziemy się starać coraz więcej informować o tym sprzęcie.

Współpraca Państwa z nami, jest dużo gorsza niż w Rosji. Mamy spis rzeczy które są dostępne za darmo, to między innymi: laski, magnetofony, niebawem dołączą do nich telefony mówiące.

Wszyscy niepełnosprawni, w tym osoby niewidome, miał 50 % ulgi na przejazdy oraz dla przewodnika, jednakże te ulgi zostały zniesione. Jest to skutkiem redukcji ulg w naszym Państwie. Uważamy jednak że to dobrze bo dla osób niewidomych to bodziec, aby były bardziej samodzielnie, chcielibyśmy jednak, aby zaoszczędzone środki zostały przekazane na pomoce elektroniczne. Będziemy walczyć, aby stworzyć specjalny program dofinansowań dla osób niepełnosprawnych, tak aby były bardziej samodzielne.

SERBIA - MILAN STOSIC

W Serbii żyje 12 tyś niewidomych osób. Ponieważ kraje o których mówiliśmy są dużo większe, więc pieniądze o których mówiliśmy były większe. Istnieją szkoły specjalne, ale osoby niepełnosprawne mogą wybierać gdzie chcą się uczyć.

W przyszłym roku w Serbii jest planowane wprowadzenie nowego prawa pracy, które zobliguje pracodawców do zatrudnienia 2% niepełnosprawnych. W roku rozpoczął się specjalny program, prowadzący przez krajowy urząd pracy, który ma na celu znalezienie osób niewidomych i mamy nadzieję że w nowym roku, te osoby znajdą pracę.

10. O FUNDACJI

Fundacja Szansa od 15 lat działa na rzecz osób z dysfunkcją wzroku. Nie boimy się otwierać drzwi, do których inni baliby się zapukać. To, co dla niewidomych i słabowidzących jest barierą nie do przebycia, dla nas staje się wyzwaniem – pomóc inwalidom wzroku pokonywać codzienne trudności związane z nauką i pracą, to nasz główny cel. Nie czekamy, aż potrzebujący pomocy, zgłoszą się do nas. Wspierani przez największe organizacje niosące pomoc niepełnosprawnym sami wychodzimy im naprzeciw.

Działamy od 1992. Naszym celem jest propagowanie wiedzy i umiejętności potrzebnych w procesie aktywizacji zawodowej osób niewidomych i niedowidzących. Staramy się być najlepsi w swojej dziedzinie. Sięgamy po sprawdzone wzory od naszych zachodnich sąsiadów i docieramy do najmniejszych środowisk w kraju, by poznawać ich potrzeby i słuchać ich sugestii.

Na tym nie kończy się nasza działalność. Żyjemy w społeczeństwie informacyjnym, więc dostęp do informacji musi być na takim samym poziomie dla wszystkich.

Dbamy o to, aby reguły gry nie były krzywdzące dla osób niewidomych i słabowidzących.

Zadania, które stawiamy sobie na tym polu to m.in.:

- Organizowanie konferencji edukacyjnych - . Służą one wymianie doświadczeń, szerzeniu wiedzy na temat zastosowania technologii tyfloinformatycznej w nowoczesnych szkołach,
- Realizowanie bezpłatnych, profesjonalnych szkoleń przygotowujących inwalidów wzroku do podjęcia pracy i samodzielnego życia.
- Propagowanie wiedzy na temat technologii tyfloinformatycznych poprzez wydawnictwa – naszym sukcesem jest wydanie we współpracy z Ministerstwem Edukacji Narodowej poradnika „I ty możesz być matematykiem”.
- Współpraca z Polskim Radiem - nasi przedstawiciele wyjaśniają słuchaczom tajniki świata niewidomych
- Działalność w komisjach doradczych programu docelowego „Komputer dla Homera”. Dzięki temu przedsięwzięciu wiele osób z dysfunkcją wzroku zostało zaopatrzonych w najnowszej generacji sprzęt specjalistyczny
- Dofinansowanie zakupów specjalistycznego sprzętu (w tym udźwiękowionych komputerów), który stanowi podstawę rozwoju osób z dysfunkcją wzroku

Główne osiągnięcia:

- Pięć edycji konferencji „Reha for The Blind in Poland”,
- Kilka ogólnokrajowych konkursów, w tym konkurs „Jan Paweł II – orędownik nadziei i radości życia” w roku 2007, w którym nagrodą był wyjazd młodzieży do Włoch na grób Jana Pawła II,
- Przygotowanie około 100 osób niewidomych i słabo widzących do wykonania szkoleń komputerowych,
- Wydanie poradnika matematycznego „I ty możesz być Matematykiem”,
- Wydanie poradnika rehabilitacyjnego „Świat otwarty dla niewidomych”.

Władze Fundacji:**Zarząd:**

Marek Kalbarczyk - Prezes Zarządu

Rada Fundatorów:

Marek Kalbarczyk - Przewodniczący Rady Fundatorów

Witold Kondracki - Członek Rady Fundatorów

Bogdan Wyślicki - Członek Rady Fundatorów

Igor Busłowicz - Członek Rady Fundatorów

Rada Patronacka:

Sylwester Peryt – Przewodniczący Rady

Mieczysław Kozłowski

dr. Bogdan Kurant

prof. Jadwiga Kwapisz

Jacek Kwapisz

Zbigniew Romaszewski

Dariusz Grabowski

Marta Zielińska